

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Věra Bláhová

Celoroční hra „Na indiánské stezce“

Olomouc 2014

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph. D

.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 17. 4. 2014

.....
Věra Bláhová

Poděkování

Velmi děkuji Mgr. Pavle Vyhnálkové Ph. D. za cenné rady, za čas, který mi věnovala a za odborné vedení mé závěrečné bakalářské práce. Ráda bych také poděkovala mé rodině, zejména dceři Aničce, za pomoc, podporu a trpělivost.

OBSAH

ÚVOD	6
1 HRA A JEJÍ VÝCHOVNÝ VÝZNAM	7
1.1 Pojetí a definice hry	7
1.2 Funkce her	8
1.3 Třídění a typy her	9
1.4 Celoroční hra	10
2 VÝCHOVNÉ PROSTŘEDÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY	11
2.1 Školní družina	11
2.2 Osobnost vychovatele	12
2.3 Školní družina a zájmové činnosti	13
2.4 Školní družina a škola v přírodě	14
3 DĚTI MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	16
3.1 Tělesný růst a rozvoj motoriky	16
3.2 Vývoj poznávacích procesů	17
3.3 Emocionální vývoj a socializace	18
3.4 Děti se speciálními vzdělávacími potřebami učení	19
4 CELOROČNÍ HRA „NA INDIÁNSKÉ STEZCE“	20
4.1 Od plánu k realizaci	20
4.1.1 Plánujeme	21
4.1.2 Motivujeme	21
4.1.3 Realizujeme	22
4.2 Velká celoroční hra Na indiánské stezce	23
4.2.1 Září – Měsíc lovu	26
4.2.2 Říjen – Měsíc padajícího listí	29
4.2.3 Listopad – Měsíc bláznivý	31
4.2.4 Prosinec – Měsíc dlouhých nocí	34
4.2.5 Leden – Měsíc sněhu	35
4.2.6 Únor – Měsíc hladu	36
4.2.7 Březen – Měsíc vran	37
4.2.8 Duben – Měsíc trávy	40
4.2.9 Květen – Měsíc sazenic	41
4.2.10 Červen – Měsíc růží	42

5 ŠKOLA V PŘÍRODĚ „O SEDM ORLÍCH PER A POKLAD APAČŮ“	43
5.1 Manuál	44
5.2 Pondělí – Den práce	47
5.3 Úterý – Den hádek	50
5.4 Středa – Den volnosti	52
5.5 Čtvrtek – Den hromů	54
5.6 Pátek – Den slavnostní	60
6 ZHODNOCENÍ	61
ZÁVĚR	62
POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY	63
SEZNAM PŘÍLOH	65

ÚVOD

V dnešním moderním, přetechizovaném světě se pomalu vytrácí touha dětí číst knížky a ty se tak ochuzují o sdílení příběhů se svými literárními hrdiny, přicházejí o poetiku, představivost a fantazie při dotváření příběhů ve své mysli. Děti místo běhání a hraní s kamarády, sedí u počítačů a hrají hry, které ne vždy jsou pro ně vhodné. Tyto počítačové hry jim „kradou“ čas dětství, čas, který se už nikdy nevrátí, čas, kdy si mohli hrát.

Hra je základní potřebou dítěte. Při hraní se děvčata a chlapci mění v princezny a rytíře, indiány, piráty, ve hře mohou vyniknout i ti, kterým to ve škole moc nejde, formou hry poznávají co je dobré a co zlé, získávají názory a postoje k dění ve světě kolem nich.

A proto se ptám, co můžeme udělat pro to, aby se děti zase vrátily od počítačů ke knížkám, na hřiště a do parků? Zajisté mnohé.

Mým příspěvkem je tato bakalářská práce, jejímž cílem bylo vytvoření a předložení plánu práce ve školní družině v celoroční hře „Na indiánské stezce“ a programu školy v přírodě „O sedm orlích per a poklad Apačů“, který navazuje na celoroční hru a je jejím vyvrcholením. Mou snahou také bylo odpovědět na čtyři základní otázky. Co je to hra, kde si můžeme hrát, s kým si budeme hrát a proč si budeme hrát.

Mou bakalářskou práci jsem vytvořila s úmyslem, aby mohla sloužit mladším, méně zkušeným kolegům při práci s dětmi, nejen ve školní družině, ale také např. na letních táborech jako metodická příručka. Popisuji zde nejen přesné plánování pro pedagogy, ale také úkoly pro děti, a proto je práce barevná, veselá, plná obrázků.

1 HRA A JEJÍ VÝCHOVNÝ VÝZNAM

V kapitole první se dozvíme, jak byla a je vnímána hra v minulosti i současnosti, jaký význam mají hry pro děti, nastíníme si rozdělení a funkce her. Také se zde seznámíme s pojmem celoroční hra, která je tématem mé práce.

„Hra je radost. Učení při hře jest radostné učení“. Jan Ámos Komenský

1.1 Pojetí a definice hry

Hra je stará jako kultura a civilizace. Všichni se shodují v názoru, že hra je stará jako samo lidstvo. Potvrzují to vykopávky hmotných památek dávno zmizelých kultur i současné etnografické výzkumy u primitivních lidských kmenů. Hra má významné místo v životě každého člověka, bez ohledu na vývojový stupeň, kterým právě prochází. (Zapletal, 1996)

Až do 19. století, kdy se o ni začali hlouběji zajímat antropologové a národopisci, patřila k všedním věcem, a proto jí nikdo nevěnoval žádnou zvláštní pozornost. Té se jí dostalo teprve až v současnosti.

Protože:

- Psychologové v ní rozeznali důležitý vývojový činitel.
- Sociologové zjistili, že má významný podíl na integraci jedince do společnosti.
- Psychiatři objevili hru jako účinný terapeutický prostředek
- Pedagogové pochopili, že mohou hry, závody a soutěže využít ve výchovném a vzdělávacím procesu

Přestože se již mnoho vědců pokoušelo o přesnou a výstižnou definici hry, stále se taková, která by vyhovovala všem, neobjevila. Uvádím pár definic, které se mně nejvíce líbí.

Hra je dobrovolná činnost, která je vykonávána uvnitř pevně stanovených časových a prostorových hranic, podle dobrovolně přijatých, ale bezpodmínečně závazných pravidel, která má svůj cíl v sobě samé a je doprovázena pocitem napětí, radosti a vědomím jiného bytí než je všední život. (Jana Kantorová a kol./Huizinga, 2010, s. 172)

„Hra u člověka je takové zobrazování lidské činnosti, při které se z ní odděluje její sociální, skutečně lidská podstata – její úlohy a normy vztahů mezi lidmi.“

(Elkonin, 1983, s. 25)

„Hra je organizovaná zábavná činnost bez přímého praktického účelu (na rozdíl od práce), symbolizující zpravidla soupeření a boj dvou stran, a to podle určených herních pravidel.“
(Pávek a kolektiv, 1964, s. 261).

„Hra má svůj smysl a cíl v sobě samé, doprovází ji pocity napětí a radosti a vědomí odlišnosti od každodenního všedního života.“

(Jana Kantorová a kol., 2010, s. 173)

Dostáváme se k otázce, co tedy je opravdu hra? Hra je pro děti jednou z nejdůležitějších činností vůbec. Prostřednictvím ní poznává samo sebe i svět kolem sebe, vytváří si základy, na kterých bude stavět po celý svůj budoucí život. Hra je tak klíčem k rozvoji dětského vnímání, poznávání a k osvojení si správných modelů chování. Díky hře si dítě vyzkouší řešení nejrůznějších problémů a situací, na které může později narazit. Hra tak úzce souvisí s procesem učení a je jedním ze základních prostředků výchovy. Má i vliv na vytváření citového pouta a tím tvoří základnu pro veškeré příští mezilidské vztahy. Pro dítě je hra způsobem seberealizace, prostředkem rozvoje osobnosti a zároveň zdrojem sebehodnocení. Hra pokrývá tak širokou oblast, že nejsou ani přesně vymezeny její hranice. Jaký je vlastně rozdíl mezi dětským hraním a hrou, mezi hrou a zábavou, hrou a závodem, hrou a soutěží? Na tyto otázky se těžko hledá správná odpověď. (Hra a její význam pro vaše dítě. [online])

1.2 Funkce her

Prostřednictvím hry dochází u dětí k aktivnímu osvojování vědomostí, k rozvoji motorických, poznávacích a sociálních dovedností.

Téměř všechny děti jsou hře přístupné a plně se jí poddávají a hra tak napomáhá odreagovat napětí a stres z vyučování, prožít radost, dobrodružství a úspěch. Dobře promyšlená a připravená hra rozvíjí fantazii a tvořivost.

V neposlední řadě také formuje charakter a vůli a tak má nezastupitelnou úlohu v procesu socializace. (Pávková, 2001, s. 93)

Johan Huizinga ve své práci *Homo ludens* uvádí, že člověk vnímá hru jako životní potřebu a „poesis“ je podle něj funkcí hry. Uskutečňuje se v prostoru ducha, kde mají věci jinou tvárnost než ve „všedním“ životě a jsou navzájem propojeny jinými zákony než logickými. (Huizinga, 1971, s. 111)

1.3 Třídění a typy her

Existuje mnoho a mnoho různých typů her. Jejich rozdělení není vůbec jednoduché. Pro ukázkou uvádím pár příkladů rozdělení her.

- Třídění her podle cíle:
 - Hry na **rozvoj intelektu** rozvíjejí paměť, smyslové vnímání, pozornost, důvtip, logické myšlení, taktiku, strategii, kombinační schopnosti atd.
 - Hry na **rozvoj tvořivosti** rozvíjejí představivost, fantazii, originální a netradiční postupy atd.
 - Hry na **rozvoj sociálních dovedností** rozvíjejí komunikaci, zaujímání rolí a postav, improvizaci, kooperaci, týmovou spolupráci, zodpovědnost, altruismus, empatii, atd.
 - Hry na **rozvoj motoriky a pohybových dovedností** rozvíjejí rychlost, sílu, vytrvalost, obratnost, atd.
 - Hry na **rozvoj vůle** rozvíjejí trpělivost, sebeovládání, psychickou vytrvalost, odvahu, atd.
 - Hry na **rozvoj sebepojetí** rozvíjejí poznání sebe sama, překonání sebe sama, sebedůvěru a samostatnost, bourají předsudky a psychické bariéry, atd.
- Jiné třídění her lze najít v encyklopediích her M. Zapletala, který třídí hry především podle místa, kde se odehrávají (hry v přírodě, v klubovně, na hřišti, v tělocvičně, ve městě, na vsi, atd.)
- Další kritéria pro třídění her
 - **Doba** – hry lze hrát v kteroukoli denní i noční dobu (samozřejmě s ohledem na věk dětí) a v kteroukoli roční dobu
 - **Délka trvání** – hra může trvat od několika okamžiků až po dlouhodobé - roční

- **Použité pomůcky a materiály** – může se jednat o pomůcky potřebné k míčovým hrám, stolní hry, hry s maskami, s loutkami, kostýmy
- **Množství a uspořádání účastníků** - hry pro jednotlivce, páry, skupiny, týmy
- **Věková kategorie účastníků** – není omezena věkem
- **Výchovný záměr** – prověřování, cvičení, rozvoj motoriky, rozvoj duševních schopností, myšlení, vůle, sociálních dovedností, tvůrčích schopností
- **Stupeň zatížení účastníků** – respektujeme individualitu jednotlivých jedinců
- **Náročnost přípravy** - podle zkušenosti vedoucích
- **Pohybové** – míčové hry, sportovní hry
- **Intelektuální** - kvízy, vědomostní soutěže

Na třídění her tedy neexistuje jednotný názor, existuje tolik druhů třídění her, kolik autorů se o to pokusilo.

Bohužel mezi hry patří i **hry hazardní**, jako jsou např. hrací automaty, některé karetní hry, ruleta, ruská ruleta a další. U některých lidí může na tyto hry vzniknout závislost, která může vést k jejich ekonomické a sociální devastaci.

1.4 Celoroční hra

Celoroční hra je hra rozpracovaná na časový úsek celého školního roku. Děti jsou na počátku školního roku seznámeny s tématem hry a postupně poznávají nejrůznější zajímavosti o přírodě, historii, turistice, zálesáctví, jiných kulturách, ale i o místě, kde žije. Záleží na tom, jakému tématu je hra věnována. Obvykle se každý rok hraje hra na jiné téma.

Příprava celoroční hry není vůbec jednoduchá práce, je třeba důkladné přípravy, je nutno brát zřetel na věk dětí, jejich duševní i fyzické schopnosti, najít vhodnou motivaci – zajímavé téma, u kterého se děti nejen pobaví, ale zároveň i nenásilnou formou poučí o zajímavostech života. Zanedbatelné není ani materiální zabezpečení a ochota rodičů se, dle svých možností, na přípravě podílet.

V celoroční hře si děti osvojují všechny klíčové kompetence včetně průřezových témat, jako jsou multikulturní a environmentální výchova.

2 VÝCHOVNÉ PROSTŘEDÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY

„Když děti nedělají nic, dělají neplechu.“ Henry Fielding

V této kapitole se dozvíme něco o práci ve školní družině - zařízení výchovy mimo vyučování. O tom, v čem je práce vychovatelů ve školní družině důležitá, o osobnosti vychovatele, o spolupráci vychovatele s učiteli a s rodiči. O tom, co má „Škola v přírodě“ společného se školní družinou.

Hra, je jedno, jaký typ hry zvolíme, lze hrát kdekoli. Ve škole, ve třídě, v tělocvičně, na školním dvoře a hřišti, na vycházce, na horách atd. Zde si povíme něco málo o hraní her ve školní družině.

2.1 Školní družina

„Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování. Není pokračováním školního vyučování a neměla by být chápána ani jako pouhá sociální služba, jako hlídání dětí. Pedagogická práce ve školní družině má svá specifika – dětem zabezpečuje odpočinek, rekreaci, ale i zajímavé využití volného času“ (Balková, 2006, s. 9)

Školní družina je součástí školy a podílí se na realizaci školního vzdělávacího programu. Výchovně vzdělávací činnost vychází z koncepce výchovy mimo vyučování, která je chápána jako organizované pedagogické ovlivňování volného času.

„Školní družina by měla rozvíjet děti v dovednostech důležitých pro život ve společnosti a prostřednictvím aktivit výchovy mimo vyučování je vybavit žádoucími vědomostmi a dovednostmi, ale také životními postoji.“ (Balková, 2006, s. 9)

Děti se ve školní družině naučí vycházet se spolužáky, spolupracovat s nimi a tolerovat individualitu ostatních dětí i dospělých. Vychovatel se musí snažit o posilování osobnosti každého jedince, pomoci najít se, profilovat a dosáhnout úspěchu. Největší roli zde hrají vhodná motivace, radost z činnosti, ctižádost, zvědavost a povzbuzování.

„Družina může hrát významnou roli v prevenci šikany. Všímáme si vzájemných vztahů, klademe důraz na vzájemnou pomoc, slušné jednání a ohleduplnost. Projevy případné nesnášenlivosti zarazíme hned v počátku, stanovíme pevné meze chování. Vytváříme společně s dětmi vlídné prostředí, do něhož se mohou každý den těšit.“ (Balková, 2006, s. 23)

2.2 Osobnost vychovatele

„K výchově patří i příklad“. Johannes Robert Becher

Pro to, aby výchova ve školní družině přinesla úspěch, je velmi důležitá role vychovatele. Ten dává popud k družinovým činnostem, je organizátorem, rozhodčím a hodnotitelem, zároveň je však dětem přítelem, rádcem, chápe je, prožívá s nimi každodenní radosti i starosti, dovede pokárat i přiměřeně potrestat, ale hlavně chválit a povzbuzovat. Vychovatel musí být zároveň důsledný i shovívavý, přísný i odpouštějící, ale hlavně spravedlivý, děti musí mít rád se všemi klady i záporů, který tento věk přináší.

Další neméně důležitou složkou výchovné práce vychovatele tvoří spolupráce s učiteli a rodiči.

Učitel a vychovatel se vzájemně doplňují, každý ze své pozice. Vychovatel má k dětem zcela jiný přístup než učitel. Učiteli jde o splnění určitých kritérií, vychovateli o vytvoření podnětného prostředí pro hru. Zatímco učitel učí předepsané učivo, zkouší, vyžaduje při vyučování kázeň, vychovatel přistupuje k dětem spíše jako jejich „velký“ kamarád. Samozřejmě i zde se musí nutně nastavit určitá pravidla chování a kázně, ale vše probíhá v mnohem uvolněnějším prostředí, než při vyučování. Ve školní družině by se mělo dítě odreagovat, odpočinout si, v zájmových kroužcích rozvíjet své záliby. Do školní družiny by mělo dítě těšit a k tomu velkou měrou přispívá právě osobnost vychovatele.

Neméně důležitá je i spolupráce vychovatele a rodičů. Rodiče chtějí být informováni nejen o tom, jak je jejich dítě úspěšné ve vyučování, ale také jak se jeví v kolektivu dětí mimo vyučování, jak je šikovné, jak se zapojuje do práce, do her, jestli není odstrčené atd. Proto se vychovatelky ŠD vždy zúčastňují všech třídních schůzek, kde s rodiči probírají, co je potřeba, v čem děti vynikají, co se jim daří, kde potřebují pomoc od rodičů atd. Během celého roku

pak využíváme systému „deníčků“, kam si vzájemně sdělujeme naše postřehy, kde chválíme, ale i káráme, kam dětem udělujeme „body“ za jejich chování, práci a aktivitu. Rodiče mají přehled nejen o tom, jak se dítě chová, ale také o tom, co se ve školní družině děje a jakých akcí se dítě může zúčastnit. Tento způsob se za léta praxe velmi osvědčil a i díky němu, máme s rodiči velmi dobré vzájemné vztahy.

2.3 Školní družina a zájmové činnosti

Zájmové činnosti tvoří hlavní obsahovou náplň výchovy mimo vyučování a jsou tedy samozřejmě náplní práce ve školní družině.

Zájmová činnost má velký význam pro individuální a společenský rozvoj každého jedince a silně ovlivňuje všechny stránky jeho osobnosti. Vzbuzuje touhu dítěte po novém poznání bez toho, aby přitom mělo pocit povinnosti. Zájmová činnost je velmi důležitým prostředkem osobního i společenského sebeuspokojení dětí, přispívá k pocitu jejich psychické vyrovnanosti, spokojenosti a radosti. Zde mohou velmi dobře uspět i děti se specifickými vývojovými vadami, které mají v plnění školních povinností problémy, ať už je to z důvodů různých vývojových vad (ADHD, ADD) nebo z důvodů sociálních.

Zájmové činnosti také přispívají k ujasnění si postojů k různým druhům pracovních činností a tím nepřímo ovlivňují výběr budoucího povolání.

Zájmové činnosti můžeme dle obsahového zaměření rozdělit (Pávková a kol., 2001, s. 98)

- zájmové činnosti společenskovední
- zájmové činnosti pracovně technické
- zájmové činnosti esteticko-výchovné
- zájmové činnosti přírodovědné
- zájmové činnosti tělovýchovné, sportovní a turistické

Také naše základní škola a školní družina organizuje pro děti řadu zájmových kroužků. Již od 1. ročníku ZŠ mají žáci možnost navštěvovat zájmové kroužky, které zajišťují vychovatelky školní družiny, jako např. tělovýchovné „Malá liga“, „Míčové hry“, přírodovědný, výtvarný „Malý umělec“, keramické kroužky, základy PC, „Malá kuchařka“, dramatický kroužek. Dále

pro děti pořádáme pravidelné akce „Vítání prvňáčků“, „Noc strašidel“ s lampionovým průvodem a přespáním bez maminek ve třídě, „Drakiáda“, „Návštěva Mikuláše, čertů a andělů“, vánoční besídky se společným maškarním bálem, „Vánoční pečení“ – pečení vánočního cukroví „Vítání jara“, velikonoční dílničky s výrobou kraslic, velikonoční výzdoby a pečením velikonočních perníčků, vystoupení jednotlivých oddělení školní družiny na Školní akademii. Mimo tyto „velké“ družinové akce se koná řada menších v jednotlivých odděleních družiny.

Mimo tuto zájmovou činnost má každé oddělení školní družiny svůj vlastní program, který si již každá z vychovatelek tvoří sama. Záleží nejen na zkušenosti, ale hlavně na ochotě jednotlivých vychovatelek věnovat přípravě, organizaci a provedení, např. celoroční hry, svůj čas a nápady.

2.4 Školní družina a škola v přírodě

Jak jsem se zmínila v předchozí kapitole, během školního roku organizují vychovatelky naší školní družiny pro děti mnoho zajímavých činností. Myslím, že mohu říci, že vyvrcholením těchto činností je příprava a organizace programu pro školu v přírodě.

Definici školy v přírodě najdeme ve Sbírce zákonů, vyhláška 108 ze dne 2. 2. 2005 o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních v § 1 a § 10

Školská výchovná a ubytovací zařízení

Typy školských výchovných a ubytovacích zařízení

- a) domov mládeže
- b) internát
- c) škola v přírodě

Účel školy v přírodě

Škola v přírodě zajišťuje zotavovací pobyt ve zdravotně příznivém prostředí dětem mateřských škol a žákům plnícím povinnou školní docházku, popřípadě pobyt vybraných

skupin dětí mateřských škol a žáků plnících povinnou školní docházku bez přerušení vzdělávání.

Na různých školách se organizují školy v přírodě různým způsobem, někde „vyjíždí“ celá škola, někde naopak jede jen několik tříd. Někde je program pouze záležitostí učitele a vychovatel (pokud vůbec jede) je „jen do počtu“. U nás se školy v přírodě zúčastňují žáci 1. – 5. tříd. Téměř vždy se jí zúčastňují skoro všichni žáci třídy. Výběr vhodného místa i programu je v kompetenci učitele a vychovatele. Program zabezpečují rukou společnou, v dopoledních hodinách učitel zajišťuje učitel výuku, v odpoledních hodinách vychovatel zábavu. Večerní program bývá již klidnější „vyráběcí“ a protože jsou techniky někdy náročné na pomoc dětem i na prostor, je nezbytná vzájemná pomoc a spolupráce mezi učitelem a vychovatelem. Samozřejmě tento ideální stav, který máme u nás na škole, funguje pouze v případě absolutního vzájemného respektování učitele vychovatelem a vychovatele učitelem.

Jak jsem se již zmínila, program odpolední (večerní) části je plně v kompetenci vychovatelek. Samozřejmě, jak se liší různí vychovatelé, liší se i jejich program. Někteří se spokojí pouze s nástinem her v přírodě, já preferuji ucelený monotematický blok, který plyně navazuje na celoroční hru a je jejím vyvrcholením (např. „Z pohádky do pohádky“, „Tajemství Bílé paní“, „Cesta kolem světa“, „Trosečníci“, „Zálesáci“, „Moje město“, letos máme „Svět zvířat“). Celý školní rok si na určité téma s dětmi hrajeme, děti se aktivně na hrách podílejí, vymýšlejí další postupy a soutěže pro své spoluhráče, učí se činnosti plánovat, učí se stanovit si cíle a splnit je, učí se spolupracovat s ostatními, řeší problémy, učí se prohrávat i vyhrávat, učí se zodpovědnosti za sebe i kamarády, naučí se pomáhat druhým. Přitom se dozví zábavnou cestou mnoho ze světa lidí a zvířat, poznají historii i současnost, učí se orientovat v dnešním světě a na škole v přírodě pak mají možnost vyzkoušet si některé činnosti v praxi, např. střelbu z luku, stavění ohniště, rozdělávání ohně, malují si tričko nebo tašku, absolvují cestu za pokladem podle fáborků a kódovaných zpráv, stezku odvahy a mnoho dalších zábavných i poučných činností.

Pro některé děti je to první odpoutání od maminky, ale tím, že nás znají jak děti, tak rodiče a také proto, že program plynule navazuje na celoroční hru, vědí, co mohou očekávat, nebojí se, ale naopak se moc těší, jak to všechno celoroční soutěžení dopadne.

Škola v přírodě je pro děti v pravém slova smyslu zážitkovou akcí, na kterou se celý rok těší a na kterou celý rok vzpomínají.

3 DĚTI MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

„Člověk nemiluje děti, protože jsou to děti, ale zamiluje si je skrze náklonnost, která vzniká při jejich výchově“. Gabriel Garcia Márquez

„Vstupem dítěte do školy nastupuje vývojová etapa mladšího školního věku. Zpravidla ji vymezujeme časovým úsekem od 6-7 let do 11 let, kdy se začínají objevovat první známky pohlavního dospívání (prepubescence). Vzhledem k tomu, že existují významné rozdíly mezi dětmi na začátku školní docházky a dětmi ve vyšších třídách 1. stupně ZŠ, hovoří někteří autoři (např. Kuric, 1986) o dvou etapách v rámci mladšího školního věku; Matějček (1986) rozlišuje mladší školní věk v užším pojetí (6-8 let) a střední školní věk (9-12 let).“ (Šimíčková, 2005, s. 93)

Podle Langmeiera (1983) je to věk střízlivého realismu. Dítě – školák chce pochopit svět, jaký je, chce ho pochopit, toto lze pozorovat jak v řeči, kresbě, písemném projevu, zájmech, četbě i při hře. Nejprve je realismus školáka závislý na tom, co mu řeknou autority (učitel, rodiče), teprve později se dítě stává kritičtější, to se však už ohlašuje blízkost dospívání. (Šimíčková, 2005)

Vývoj je v této době plynulý, nastává pokrok ve všech oblastech. Erikson označil tuto etapu jako období snaživosti a iniciativy. Dítě se snaží být aktivní, snaživé, ochotné spolupracovat, má smysl pro píli a pracovitost.

3.1 Tělesný růst a rozvoj motoriky

Tělesný růst je většinou rovnoměrný, plynulý bez výraznějších výkyvů. Významně se však zlepšuje hrubá i jemná motorika. Pohyby jsou rychlejší, nápadná je zejména zlepšená koordinace všech pohybů celého těla. S tím souvisí zvýšený zájem o pohybové hry a sportovní výkony. V této době již dítě poměřuje své dovednosti s výkony svých spolužáků a to může sehrát významnou roli v postavení dítěte ve vrstevnické skupině, často tyto schopnosti rozhodují o oblibě a obdivu ostatních dětí. Lepší koordinaci je také patrná při psaní a kreslení.

3.2 Vývoj poznávacích procesů

„Také oblast poznávání je ve znamení rostoucí aktivity dítěte. Školákovi nevyhovuje pasivní přijímání informací, chce se všeho sám zúčastnit, pochopit souvislosti, zjistit vlastnosti předmětů a jevů, je v tomto ohledu pozorný, vytrvalý, zvědavý, soustavný.“ (Šimíčková, 2005, s. 94)

Dítě v tomto věku je velmi dobrým a stále častěji i kritickým pozorovatelem. Prozkoumává věci po částech a to do sebemenších detailů. *„Školák se odpoutává od vázanosti jen na to, co právě dělá a co v daném okamžiku vnímá. Jeho svět se rozšiřuje v prostoru i čase.“* (Šimíčková, 2005, s. 94)

V tomto období dosahuje vrcholu představivost (někdy můžeme mluvit až o eidetismu).

Výrazně se také vyvíjí řeč. Ta je základním předpokladem úspěšného školního učení a napomáhá pamatování. Roste výrazně slovní zásoba, délka, složitost vět a souvětí. Děti si osvojují nejen nová slova, ale také poznávají nové významy slov. Významný je i pokrok v artikulaci, mizí dětské žvatlání a patlavost. Rozdíly ve slovní zásobě dětí jsou obrovské. Rozdíly ve vývoji řeči u dívek a chlapců více spočívají ve větší touze děvčat mluvit než u více mlčenlivých chlapců.

Rychlý vývoj řeči podporuje rozvoj paměti. Zpočátku se jedná o paměť neúmyslnou, mechanickou, která je bezprostředně spojená s vnímáním, avšak i zde dochází rychlému zdokonalování. Dítě kolem 6-7 roku začíná používat strategie opakování – dítě si pro sebe stále dokola opakuje učivo k zapamatování. Je schopné si zapamatovat delší texty – básničky, texty písniček. Později se krátkodobá i dlouhodobá paměť se stává stabilnější, dítě již dokáže lépe reprodukovat naučenou látku.

Pro celkovou úspěšnost žáka je velmi důležitý rozvoj pozornosti, protože za školními neúspěchy mnohdy stojí právě poruchy pozornosti. *„Vůlí ovládaná pozornost je velmi vyčerpávající a je výrazně ovlivněna organizací vyučování, neboť žáci ještě nemají vytvořené autoregulační mechanismy.“* (Šimíčková, 2005, s. 95). Proto je důležité odreagování, pochvala, povzbuzení a samozřejmě individuální přístup ke každému dítěti.

3.3 Emocionální vývoj a socializace

Vstupem do školy se dítě výrazněji začleňuje do lidské společnosti. Významnými osobami, podle nichž se dítě učí regulovat své vlastní způsoby chování, už nejsou jenom rodiče, ale stále více ho ovlivňují učitelé a spolužáci. Děti jsou si bližší svými vlastnostmi, zájmy, postavením, učitelé zase přispívají k formování osobnosti dětí svým vlastním příkladem. Ve skupině se děti učí důležitým sociálním reakcím, jako jsou pomoci slabším, spolupráci, soutěživosti. *„Začínají se projevovat rozdíly v dominanci a podřízenosti, někdy může docházet až k extrémům od příliš panovačného, až agresivního chování, po ustrašenou podřízenost. Děti s lepší schopností sebekontroly patří k oblíbenějším, děti impulzivní a příliš sebestředné bývají skupinou odmítáni.“* (Šimíčková, 2005, s. 98).

Již při vstupu do školy si dítě s sebou přináší normy sociálního chování (ví, co se smí a co ne, za co bude chváleno a za co trestáno), základní hodnoty (ví co je dobré, žádoucí a co zlé, nežádoucí). Vývoj morálního vědomí a jednání závisí na celkovém vývoji dítěte, zejména na schopnosti poznávat a řadit věci. Dá se říci, že chápe základní mravní hodnoty a jednání podle nich.

„Sebesocializace klade důraz na vnitřní procesy, jak dítě přijímá a jak si vysvětluje informace získané z prostředí kolem sebe. Dítě si samo vytváří „teorii o sobě“, která je základem jeho vlastní identity, která ovlivňuje jeho chování navenek. Sexuální identita se již opírá o podstatné znaky. Dítě sice posuzuje věci podle modelu pohlaví, ale ještě má málo osobní motivace regulovat chování podle příslušnosti k pohlaví.“ (Šimíčková, 2005, s. 98).

Podle Šimíčkové (2005) je nejdůležitější činností pro poznávání světa v tomto období skutečná práce, tedy pro dítě školní práce. Dítě začíná pracovat, vykonává i nepříjemné úkoly pro zamýšlený cíl, vydrží již déle u konkrétní činnosti, ale přitom si nepřestává hrát. Hra je pro vývoj osobnosti i ve školním věku nezbytná. Hra a práce stojí vedle sebe. Dítě se učí, zároveň se však uplatňuje Komenského „škola hrou“ a „hra školou života“.

3.4 Děti se speciálními vzdělávacími potřebami učení

V naší populaci je asi 4% dětí znevýhodněna různými lehkými vývojovými poruchami, z nichž 95% připadá na dyslexie. Všechny vývojové poruchy učení se projevují a diagnostikují většinou až po nástupu do školy v souvislosti se školní zátěží. Mimo dyslexie je poměrně častá dysgrafie - porucha psaní, dysortografie – porucha pravopisu, dyskalkulie - porucha matematických operací.

Jedná se o lehké mozkové dysfunkce, které jsou způsobeny nezralostí nervové soustavy nebo vznikly při nedostatku kyslíku během porodu. Příznaky se projevují v oblasti citové, motorické, poznávací, úroveň inteligence nebývá zpravidla zasažena. Hlavními příznaky jsou poruchy pozornosti a soustředěnosti, hyperaktivita, emoční labilita, poruchy učení, poruchy myšlení, řeči a paměti, zvláštnostmi v sociálním chování, výraznou nerovnoměrností ve výkonnosti a nevyvážeností reakcí. Takového žáka je nezbytné správně diagnostikovat, aby nebyl obviněn ze schválností, vzdorovitosti, nezájmu, nedostatku schopnosti a inteligence. (Langmeier, Krejčířová, 2006). Je nejčastější příčinou výchovných a tím i vzdělávacích obtíží v mladším školním věku. V dospívání tyto obtíže obvykle odeznívají.

4 CELOROČNÍ HRA „NA INDIÁNSKÉ STEZCE“

Celoroční hru, kterou chci ve své práci představit, jsem nazvala „Na indiánské stezce“. Tuto hru jsem hrála s dětmi již několikrát, s různými obměnami. Popsat celý rok práce by bylo velmi náročné a obsáhlé, proto se o činnostech v jednotlivých měsících zmíním pouze okrajově a soustředím se na podrobný popis přípravy školy v přírodě, kde tato hra vrcholí a děti zde zúročí svoje celoroční snažení.

„Teorie zůstane pouhou teorií, pokud nepřikročíme k činu.“

J. A. Komenský

„Praxe je nejlepší učitelka.“ Marcus Tullius Cicero

4.1 Od plánu k realizaci

Indiánské téma je léty prověřené, mezi dětmi velmi oblíbené, svým způsobem exotické a tajemné. Tuto hru hrají s dětmi 2. a 3. tříd ZŠ, protože úkoly již vyžadují znalost psaní a čtení, schopnost luštit „indiánské“ písmo, šifrované zprávy a mnohé další úkoly, které by pro prvňáčky byly obtížné.

Pro značnou rozsáhlost jsem se rozhodla v práci uvést měsíční úkoly pouze okrajově a zaměřila jsem se na podrobný popis vyvrcholení celé hry programem na „Škole v přírodě“.

V žádném případě nemohu říci, že je tato hra čistě mým dílem, pro její sestavení do této podoby, v které ji hrají s dětmi já, jsem použila mnoha podnětů, nápadů a her z knih, časopisů pro děti i dospělé a samozřejmě i z internetových odkazů.

4.1.1 Plánujeme

„Děti vnímají svět kolem sebe a stále více se v něm orientují. Poznávají přírodu. Všímají si vztahů mezi lidmi. Chtějí poznávat a tvořit. Při řešení hravých úkolů, jejich dokončování a obměňování pociťují radost. Ta je prvním krůčkem k úspěchu. Touží po něm každý, kdo pracuje s dětmi. Úspěch znamená vidět rozzářené oči, úsměv na tváři, slyšet veselé a hlasité povzbuzování, tleskání, pískání. Úspěch je obrovská odměna, které můžeme dosáhnout jen tehdy, když budeme svým dětem nablízku, budeme s nimi rozmlouvat, naslouchat a vnímat to, co nám sdělují slovy, mimikou, gesty i pohledy.“ (Holeyšovská, 2003, s. 7)

Pokud se rozhodneme, že chceme s dětmi hrát jakoukoli hru, tím spíše dlouhodobou, je třeba v první řadě zvážit, jestli jsme my sami ochotni věnovat svůj čas, energii, jestli máme tolik zkušeností, abychom hru dobře naplánovali, připravili, provedli a dovedli do úspěšného konce, protože není nic horšího, než zklamat natěšené děti, tím, že hra jaksi „vyšumí“ do ztracena.

Musíme myslet nejen na zábavu, ale také na to, jak přesně a pečlivě naplánovat hru, aby byla pro děti přínosem, rozvíjela jejich schopnosti, povzbuzovala je k dalším činnostem, dala prostor pro tvořivost, přispívala k vytváření správného hodnotového systému, není vůbec jednoduché. Jednotlivé plány (roční, měsíční) musí být přizpůsobeny konkrétní skupině dětí, jejich věku, pohlaví, individuálním zvláštnostem, šikovnosti. Jako spojovací prvek se celým ročním plánem proplétá téma hry.

Vytvořený plán práce – úkolů na jednotlivé měsíce je orientační, můžeme ho pozměnit podle aktuálního dění, např. chřipková epidemie, nevhodné počasí, apod.

Hru plánujeme skutečně pouze jako hru, nejde o přesnou dokumentaci života Indiánů. Život Indiánů se v mém podání liší od skutečného stavu, nepodobá se ani literárnímu ani filmovému zpracování, je podán jako prostý a nelehký, ale zajímavý.

4.1.2 Motivujeme

Pokud si tedy vše promyslíme, nastupuje další významný úkol a tím je motivace. Při sestavování každé hry pro děti je třeba myslet na slabší jedince, i na ty mimořádně nadané.

Děti seznámíme s tématem hry a diskutujeme o její podobě. Osvědčilo se zapojení dětí do přípravy hry, jako je tvorba bodovací tabulky, nástěnky, pomoc při vymýšlení jednotlivých úkolů, apod.

- Život Indiánů přiblížím prostřednictvím malého chlapce v jejich věku – Vinnetua. Toto jméno děti znají z knížek i z filmů a tak si vytvoří představu, že právě tento malý chlapec se stane v budoucnu velkým náčelníkem Apačů
- Náš Indiánský slovníček neodpovídá skutečnému jazyku, kterým Apači mluvili. Použila jsem několik španělských slovíček, protože Apači byli první Indiáni, se kterými se Španělé setkali, a my se můžeme domnívat, že si pár slovíček i osvojili. Tato španělská slovíčka jsou jednoduchá a dětem se dobře pamatují i vyslovují
- Pro větší autenticitu dodržuji (a děti je milují) rituály. Každý jednotlivý indiánský den začínáme a končíme sezením v kruhu a indiánským pozdravem. Později na škole v přírodě zaklínáme kouzelné bylinky, jednotlivé kmeny mají své názvy, pokřiky příp. i kmenový tanec, jednotlivé děti přijímají indiánská jména apod.
- Děti si na tento den nosí do školy některé, již vyrobené, indiánské symboly (čelenka, pracovní tričko, náhrdelník), které s velkou hrdostí nosí po celé škole

4.1.3 Realizujeme

Vzhledem k velkému počtu zájmových kroužků musíme najít den, kdy jsou všechny děti přítomny. Z praxe mohu uvést, že si děti velmi rychle zapamatují, že, např. čtvrtek je „indiánský den“ a i když si pro ně rodiče přijdou dříve, děti odmítají odejít a rodiče musí přijít znovu.

Pro dobrou realizaci a úspěch hry je velmi důležité vždy si na tento „indiánský“ den vše nachystat (soutěže, novinky, tajné zprávy), v případě, že si děti mají donést něco pro „vyrobění“, mít tento výrobek již hotov, v případě nové soutěže – znát pravidla, umět je vysvětlit a předvést. Neméně důležité je každou soutěž a indiánské odpoledne, vyhodnotit, obodovat, získat formou rozhovoru od dětí zpětnou vazbu.

4.2 Velká celoroční hra

NA INDIÁNSKÉ STEZCE

PLÁN PRÁCE celoroční hry „Na indiánské stezce“
Školní družina při ZŠ Hudcova 35, Brno
V. oddělení, třída 2. B
Vypracovala Věra Bláhová

TEMATICKÝ CELEK: Život Indiánů

VĚKOVÁ SKUPINA: Školní družina žáků 2. třídy ZŠ

POČET DĚTÍ: 25

POČET HODIN VĚNOVANÝCH TÉMATU: 70 hodin

CÍLE:

a) *Kognitivní cíle*

- Děti dokáží definovat své znalosti o Indiánech
- Děti poznají na mapě, odkud Indiáni pocházejí
- Děti jsou schopné naučit se jednoduchý „indiánský“ slovníček a umí jej používat v kontaktu s ostatními dětmi
- Děti umí „tajné indiánské“ písmo a umí ho použít
- Děti se umí dorozumět obrázkovým písmem
- Děti umí formulovat co je týpí, totem, indiánský kmen, posezení v kruhu, indiánská čelenka, talisman pro štěstí, lapač snů, atd.
- Děti jsou schopné poznat faunu i floru našich lesů i popsat zvířata Indiánů

b) *Afektivní cíle*

- Děti umí dodržovat „Indiánské sedmero“
- Děti jsou schopné poznat co je dobré a co zlé
- Děti umí respektovat názory ostatních lidí, zároveň umí obhájit své názory
- Děti chápou odlišnosti jiné kultury
- Děti si vytvářejí vztah k lidem jiné národnosti
- Děti umí být citlivé, tolerantní, ochotné pomoci
- Děti si umí vytvořit názor na odlišnosti života Indiánů (lidí jiné kultury) a života našich dětí a srovnávat je
- Děti si vytvářejí vztah ke kamarádkému chování
- Děti si utváří vztah k přírodě, její ochraně a péči o ni
- Děti si formují svůj vztah k lidem, přírodě, celé společnosti

c) *Psychomotorické cíle*

- Děti dokáží změřit předměty „indiánskými měřidly“
- Děti prokážou, že umí napsat vzkaz s úkoly „tajným indiánským“ písmem
- Děti umí vyrobit indiánskou čelenku, talisman pro štěstí, lapač snů, atd.
- Děti si umí po sobě v přírodě i v „týpí“ uklidit

- Děti umí pomoci jiným lidem v nouzi
- Děti jsou schopné pracovat v kolektivu, vzájemně spolupracují, jsou schopny vzájemné pomoci při různých činnostech
- Děti dokáží, že přírodu chrání a pomáhají jí nejen slovy, ale i skutky
- Děti ukáží svoji statečnost tím, že absolvují „Stezku odvahy“

4.2.1 ZÁŘÍ - MĚSÍC LOVU

Posezení v kruhu

Každý náš „indiánský“ den zahájíme a ukončíme „posezením v kruhu – pročpak?

- ✚ V kruhu má každý své místo
- ✚ Nikdo se v něm nepovyšuje nad ostatní.
- ✚ Všichni na sebe dobře vidí a také se dobře slyší
- ✚ V kruhu se dá dobře povídat, zpívat a hrát
- ✚ Kruh je pevný, když se chytne za ruce, nic a nikdo nás nerozdělí

Jak Indiáni dostali své jméno?

Jejich jméno vzniklo z omylu mořeplavce Kryštofa Kolumba, který se domníval, že na své lodi Santa Maria doplul 12. října 1492 do Indie. Nebyla to pravda, doplul na opačný konec světa (*mapa*). Kolumbus je pojmenoval jako „Indias“, což ve španělštině je označení pro obyvatele Indie.

Malý Vinnetou

Naši hrou nás bude provázet malý indiánský chlapec, stejně starý jako Vy, který nám přiblíží život v indiánské vesnici.

Malý Vinnetou vypráví...

„Zdraví Tě Vinnetou – kluk z kmene Apačů. Již 8x viděly mé oči kvést prérijní travu. Můj kmen přišel do Velké země před mnoha a mnoha lety. Jeho domovem se stala prerie. Travnaté pláně se táhnou od řeky Mississippi až ke Skalnatým horám. Prerii spolu s námi obývají obrovská stáda bizonů. Velký bůh Mannitou stvořil toto největší suchozemské zvíře, abychom ho mohli lovit. Apači jsou dobrými lovci. Proto máme dostatek jídla, kůže na oblečení, týpí i čluny.

Muži se před každým lovem posadí do kruhu. Kruh – to je věčný život. Také naše týpí stavíme do kruhu.

Každý úspěšný lov oslavíme děkovným tancem a kmenovou písní. My malí, sníme o tom, že se jednou staneme stejně statečnými lovci, jako jsou naši tátové.“

Indiánský kmen

Naše družina je jako takový kmen. I v rodině má vždy někdo hlavní slovo, i když všichni spolu spolupracují. Šaman byl indián, který pomocí kouzel a znalostí přírody pomáhal lidem překonávat špatné období sucha, zimy i hladu. Mezi ostatními měl zvláštní postavení. Kromě obličejové masky měl šaman i zvláštní oblek a tajemné předměty, pomocí kterých prováděl

svá kouzla. Náčelníkem kmene je pan učitel. Hlavním šamanem paní vychovatelka. Pomocníka šamana si děti zvolí sami.

Soutěže a bodování

Během celého roku budeme hrát mnoho a mnoho různých her a soutěží. Budeme soutěžit v jednotlivcích i za jednotlivé menší kmeny (podkmeny). Za naše vítězství, ale i snažení, nápady a splněné úkoly budeme dostávat do „Tabulky malých Apačů“ body. Za 20 bodů nebo za nějaký výjimečný čin obdržíme do slavnostní čelenky 1 péro.

Indiánské sedmero

Je to soubor pravidel, podle kterých se budeme chovat a které budeme respektovat.

INDIÁNSKÉ SEDMERO

1. Nelži!
2. Pomáhej ostatním!
3. Chraň přírodu (živou i neživou)!
4. Bud' slušný!
5. Poslouchej dobré rady starších!
6. Bud' kamarád!
7. Každý den udělej něco dobrého!

Úkoly na říjen

- 1) Přemýšlíme o jménu pro náš kmen
- 2) Každý si pro sebe vymyslíme indiánské jméno
- 3) Zkusíme vymyslet kmenovou píseň nebo pokřik
- 4) Zkusíme vymyslet kmenový tanec
- 5) Vyzdobíme bodovací „Tabulku malých Apačů“
- 6) Naučíme se „Indiánské sedmero“ a popřemýšlíme, co jeho jednotlivé body znamenají
- 7) Na příští „Indiánský den“ si přineseme zápisník, do kterého si budeme postupně psát, malovat, lepit...

4.2.2 ŘÍJEN - MĚSÍC PADAJÍCÍHO LISTÍ

Posezení v kruhu

- 1) Pochvala za pěkně vyzdobenou bodovací tabulku
- 2) Všichni se představíme svými novými indiánskými jmény
- 3) Poslechneme si návrhy jména kmene
- 4) Jednotliví Indiáni předvedou svůj bojový tanec, příp. i píseň nebo pokřik
- 5) Zvolíme si jméno kmene, bojový tanec, píseň
- 6) Vítězný tanec a píseň si společně vyzkoušíme

Indiánský zápisník

Do indiánského zápisníku si zapíšeme naše jméno i jméno indiánské, jméno kmene a slova kmenové písně. Další tvorba zápisníku je individuální, někdo si tam bude pouze vlepovat důležité věci, někdo si bude psát z jednotlivých indiánských dnů zápisky, malovat obrázky, vlepovat obrázky apod.

Indiánský slovníček

Natištěný slovníček si vlepíme do zápisníku. Řekneme si, jak se jednotlivá slova čtou a zkusíme se vzájemně představit.

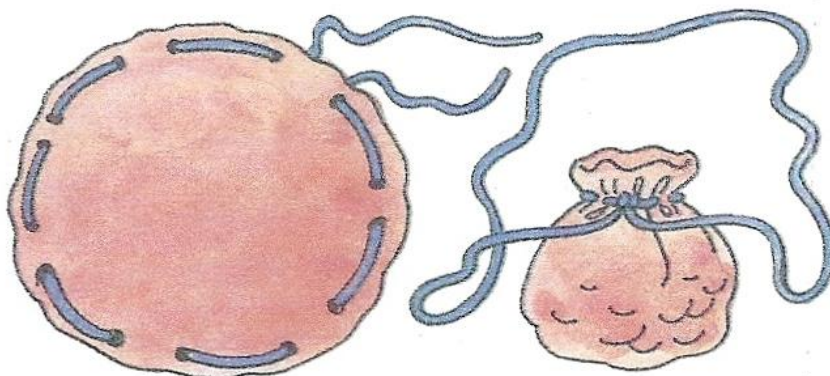
YO	Já	POR FAVOR	Prosím
TÚ	Ty	BUENOS DIAS	Dobrý den
YO ME ILAMO	Jmenuji se	ADIÓS	Na shledanou
AMIGO	Přítel	EL SOL	Slunce
SÍ	Ano	HOWGH	Domluvil jsem
NO	Ne		

Indiánský slovníček

V co indiáni věřili?

Indiáni věřili, že je před zlem ochrání duchové. Každý indián si pro jistotu ještě obstaral talisman pro štěstí. Do koženého váčku, který měl na krku, ukládal předměty spojené s ochranou života a zdraví. Tento talisman nosil na krku celý život. Obsah váčku byl tajný a posvátný. Za mocnou medicínu se pokládal třeba chomáč bizoní srsti.

Kouzelný vonný váček

Čelenka

Indiánská čelenka nebyla jen krásnou ozdobou hlavy. Ta pracovní (neměla péra) měla i praktický význam – bránila stékání potu a padání vlasů do obličeje. Byly to jednoduché lýkové nebo kožené pásky. My si ji vyrobíme z bavlněné stuhy.

Velká čelenka s péry byla odznakem moci. Nosili ji jen náčelníci, nejlepší válečníci, šamani nebo tanečníci při různých slavnostech. Této velké čelence se říká diadém. A pročpak měla péra? Apači věří, že v peří ptáků se ukrývá moc a síla. Posvátná jsou hlavně orlí pera, protože orel je slunečním ptákem a jeho pera jsou znamením světla.

Úkoly na listopad:

- 1) Založíme si indiánský deníček
- 2) Vlepíme do něj indiánský slovníček a naučíme se jej
- 3) Na indiánské dny sebou budeme nosit kouzelný váček a pracovní čelenku
- 4) Na výrobu indiánské haleny si doneseme bílé bavlněné tričko

4.2.3 LISTOPAD – MĚSÍC BLÁZNIVÝ

Posezení v kruhu

- Indiáni a zvířata. Jak jsme si již pověděli, pro Indiány byli důležití bizoni – na jídlo, na oděv, na boty i obydlí – týpí. Velkým pomocníkem lovců byl pes (vystopoval zvěř, mohl vézt i malý náklad). Jedno apačské přísloví říká, že ten, kdo nemá rád psy a děti, nestojí za to, aby se o něm mluvilo. Dalším zvířecím společníkem byl kůň (mustang), který však byl až přivezen bělochy.

- ✚ Povídáme si o našich „domácích mazlíčcích“, srovnáváme využití zvířat v dnešní době a u Indiánů. Nezapomínáme však i na méně vyspělé země světa a jejich zvířata.
- ✚ Povídáme si o naší hře, hodnotíme, co se nám zatím povedlo, co jsme se dozvěděli o Indiánech.
- ✚ Povídáme si o jednotlivých návrzích na další hry, soutěže, úkoly
- ✚ Popřemýšlíme o vytvoření kmenových družin (budeme je potřebovat na školu v přírodě), o jejich složení a náplni práce

Malý Vinnetou vypráví...

„Věřte, milé evropské děti, že Indiáni žijí mnohem skromněji, než Vy. K životu nám stačí málo. Trochu jídla, skromný příbytek a oděv. Z bizoní kůže ženy šijí legíny, košile a mokasíny.

***Legíny** jsou 2 samostatné, nespojené nohavice, zdobené třásněmi.*

***Indiánská košile** je jednoduchá, nemá rukávy, navléká se přes hlavu a nosí se jen v chladnějších dnech léta. Ale v zimě by přece jen košile nestačila. Místo kabátu, který máte Vy, my se choulíme do velkého přehozu z bizoní kožešiny. Svůj oděv velmi rádi zdobíme výšivkami, malováním i korálky.*

***Mokasíny** jsou velmi pohodlné boty s pevnou podrážkou. Chrání nohy před ostrými hroty kaktusů.*

Indiánská halena

Jak nám Vinnetou pověděl, košile chránila Indiány před nepřízní počasí. Zároveň však vzory na ní ukazovaly, kdo košili nosí – jestli je to dítě nebo lovec, děvče nebo chlapec, jaké místo v kmeni zastává.

My si vyrobíme indiánskou halenu pro radost, pro parádu. Krásně si ji vyzdobíme a nakonec na rukávech a spodku vytvoříme třásně. Nejprve si namalujeme návrh na papír a teprve potom budeme malovat na bílá trička barvami na textil různé vzory podle návrhu. Vyzkoušíme si také techniku razítkování. Razítka si vyrobíme z korkových zátek nebo kuchyňských houbiček. Můžeme také zkusit razítka z brambor.

Tajné písmo

Tajné písmo se používá, když nechceme, aby někdo cizí věděl, o čem si s přáteli píšeme. Kmeny si posílali mezi sebou zprávy, někdy však posla chytil znepřátelený kmen, a kdyby zpráva nebyla psána tajným písmem, byla by vyzrazena. To by mohlo být příčinou přepadení vesnice.

						
A	B	C	D	E	F	G
						
H	CH	I	J	K	L	M
						
N	O	P	Q	R	S	T
						
U	V	W	X	Y	Z	

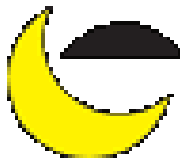
Úkol

Pomocí tohoto tajného písma si vymyslíme a napíšeme zprávu – úkol – pro kamaráda. Ten úkol splní a zase vymyslí úkol v tajném písmu pro tebe.

Úkoly na prosinec

- Naučíme se tajné písmo
- Na indiánské dny budeme nosit indiánskou halenu
- Popřemýšlíme nad dárkem, který jsme schopni sami vyrobit

4.2.4 PROSINEC – MĚSÍC DLOUHÝCH NOCÍ

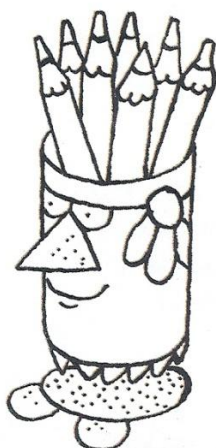

Posezení v kruhu

- + Povídáme si o tom, jak a zda vůbec slaví vánoce Indiáni i lidé jiných kultur
- + Přemýšlíme o tom co je lepší – dárek dávat nebo dostávat?
- + Jaké dárky si dávali Indiáni?
- + Jak se zachováme, když se nám dárek nelíbí?
- + Jaké dárky udělají rodičům největší radost?

Výroba stojánku na tužky

Předtištěný obrázek si podlepíme tvrdým papírem. Můžeme jej také nalepit na roličku od kuchyňských papírových utěrek. Dále jej vymalujeme barvami a slepíme podle návodu. Nakonec přilepíme nos.

4.2.5 LEDEN – MĚSÍC SNĚHU

Malý Vinnetou vypráví...

„ Nevím, Jak velký je Tvůj národ, můj milý Evropane. Kmen Apačů je početný jako hejno vran. Tvoří ho rodiny. Každý člen indiánské rodiny přesně ví, co má dělat. Otec opatřuje potravu, spolu s ostatními muži pečuje o bezpečí celého kmene. Matka se stará o domácnost. Přípravuje potravu, šije oděvy a mokasíny, udržuje oheň. Každé indiánské dítě má prý svého neviditelného ochránce, který ho střeží ve dne, v noci. Nevím, ale vím velmi dobře, že se naši rodiče o nás dobře starají. Mají nás rádi. Do ničeho nás nenutí, netrestají nás, nebijí. Podle indiánského zvyku lze uhodit pouze nepřítele. Rodiče si s námi často hrají. Sami rádi závodí na koních, na kánoích, v běhu, v hodu oštěpem či v lukostřelbě, máme svoje apačské hry, které se dědí.“

Posezení v kruhu

- ✚ Jsme schopni pojmenovat, co je to velká rodina, kterou měli Indiáni?
- ✚ Jak vypadá naše dnešní rodina?
- ✚ Povídáme si o vzájemné pomoci, mezilidských vztazích, lásce, nezištnosti
- ✚ Víme, co je to šikana? Znali ji Indiáni? Radíme se, co udělat, kdybychom se s ní setkali

Vyhlášení soutěže O nejkrásnější indiánský obrázek

Malovat můžeme jakýkoli motiv s indiánskou tematikou, libovolnou technikou, v libovolné velikosti. Namalované obrázky vystavíme na chodbě školy a vzájemně si je ohodnotíme.

Obrázkové písmo

Už jsme se naučili pár indiánských slůvek a také tajné písmo a teď si ukážeme obrázkové písmo. Před mnoha lety indiánské kmeny mluvili různými jazyky a nerozuměly si. Vymyslely proto obrázkové písmo. Říká se mu také piktogram.

Můžeme si ho vymyslet i sami a psát si jím vzkazy.

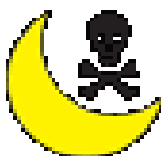
OBRÁZKOVÉ PÍSMO

							
VIDĚT	ZPRÁVA	VODA	TÁBOR	DĚŠT	PŘÍTEL	NEPŘÍTEL	SMĚR
							
MUŽ	ŽENA	DÍTĚ	BĚŽET	ČAS	OHEŇ	RÁNO	VEČER
							
NOC	STROM	LES	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK
							
						SOBOTA	NEDĚLE

Úkoly na únor

- ✚ Vlepíme si obrázkové písmo do zápisníku a naučíme se je
- ✚ Družiny si připraví úkoly psané tajným a obrázkovým písmem
- ✚ Vyhodnotíme výtvarnou soutěž „O nejkrásnější indiánský obrázek“

4.2.6 ÚNOR - MĚSÍC HLADU

Posezení v kruhu

Povídáme si o tom, kdy který národ nosí při různých příležitostech masky (nejznámější Halloween – USA, Masopust – u nás, Velký karneval v Rio de Janeiro, ale i v dalších zemích)

- ✚ Indiáni tančili ve zvířecích maskách při slavnostech, které předcházely a končily lov

Slavnostní maska

My si vyrobíme masku zvířete z papírového talíře nebo táčku. Pomalujeme ji, polepíme barevnými papírky, tak aby byla hodně barevná a fantastická. Nezapomeneme vystříhnout otvory pro oči.

Úkoly na březem

✚ Doneseme si mističky na klíčení semínek

4.2.7 BŘEZEN - MĚSÍC VRAN

Malý Vinnetou vypráví pověst o vránách

„ Dříve prý byly vrány bílé. Jednou, když hejno vran odletělo na jih, odpočívaly vrány u indiánského tábora. Jedna zvědavá vrána obcházela týpí a žadonila o něco k snědku. Přitom poslouchala, o čem si Indiáni povídají. Tak se dozvěděla, že příští den chystají lov bizonů, vrána ráda vykrákorá všechno, co ví. A tak letěla bizoní stádo varovat, když se druhý den lovci vydali za kořistí, nenašli v prérii ani jediné zvíře. Rozčílili se. Vránu – žalobnici chytili a zavěsili nad dýmající oheň. Vrána i její družky se v kouři obarvily na černo. Tak byly potrestány za to, že vyzradily apačské tajemství. “

Posezení v kruhu

- ✚ Copak si vezmeme z příběhu o vráně?
- ✚ Povídáme si o tajemství, kamarádství, pomlouvání, zrazené důvěře.
- ✚ Proč je přátelství pro život každého člověka tak důležité?

Indiánské míry

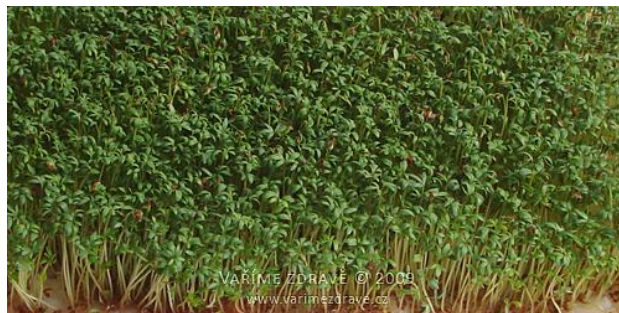
Jestlipak víme, podle čeho se dnes měří? Třeba vzdálenost (metr, kilometr...), váha (kilogram, gram...), množství tekutiny (litr...). Dnešní měrní jednotky vymysleli vědci a jsou přesně dány. Indiánské jednotky vycházely ze základních rozměrů lidského těla. Vzdálenosti určovali délkou trasy jednodenního pochodu nebo dostřelem šípu. K měření se používalo jednoho nebo více prstů, celé dlaně, pídě, lokte.

Sázení

Matka Příroda je mocná čarodějka. I z malého semínka může vyrůst velká dýně nebo strom. My si ukážeme, jak lehce získáme teď na jaře, čerstvý zdroj vitamínů.

Do ploché mističky (např. misky od ovoce, zeleniny) dáme vatu, navlhčíme ji a posypeme slabou vrstvou semínek řeřichy. Mističky položíme na světlé, teplé místo (okno). Hlídáme, aby vata byla stále vlhká. Během pár dnů se objeví klíčky a zanedlouho i malé lístečky. Po nárůstu asi 5 cm stříháme. Už takto mladé výhonky můžeme použít pro naše zpracování. Zasévat řeřichu můžeme klidně každý týden a máme tak postaráno o svěží a zdravé výhonky. Také venku se vcelku lehko pěstuje, musí se vysévat od jara do podzimu.

A čím je řeřicha tak zvláštní? Obsahuje mnoho minerálních látek, hlavně síru, hořčík, draslík a železo. Dále obsahuje vitamíny B, C a beta karoten. Díky tomu se posiluje náš imunitní systém a jsou stimulovány játra a žlučník. Je proto vhodná k těžkým pokrmům, protože řeřicha napomáhá správnému trávení. Pomáhá na ledviny a záněty močových cest. Tato bylinka má chuť podobnou ředkvičkám. Často se přidává do pomazánek, salátů, ale i omáček, nebo jako obloha. Dobrá je i s bramborami. Nikdy se nevaří a může se hned užívat. Vhodná je i k masům, rybám, nebo dokonce i do polévek. Mladá řeřicha je výborná na chléb s máslem nebo sýrem jako zdravá snídaně, večeře.

Výborné a výživné jsou také naklíčené různé druhy luštěnin - čočka, hrách, fazolky, cizrna, které obsahují velké množství výživných látek.

Úkoly na duben

- ✚ Doma změříme náš stůl, nejoblíbenější hračku a tatínkovu hlavu pomocí indiánských měr, budeme je potřebovat při hledání pokladu na škole v přírodě
- ✚ Přineseme si bavlněnou tkaničku

4.2.8 DUBEN - MĚSÍC TRÁVY

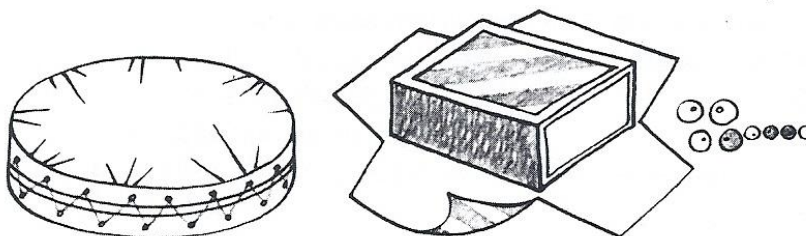
Zuby divé zvěře

Jak již víme, Indiáni velmi věřili na moc amuletů. Dodávaly jim víru v pomoc vyšších sil nejen při obtížných situacích, ale i v běžném životě. K těmto amuletům patří i náhrdelník se zuby divokých zvířat, jako důkaz odvahy a umu lovců.

My si takový náhrdelník budeme vyrábět na škole v přírodě. Protože však nejsme Indiáni, nebydlíme v Americe a hlavně nelovíme zvěř, chyběly by nám zuby divé zvěře. Pomůžeme si tedy tak, že si je vymodelujeme z keramické hlíny.

Indiánské hudební nástroje

Nejdůležitějším indiánským hudebním nástrojem byla různá chřestidla. Ta si můžeme vyrobit z krabiček od zápalek, které polepíme papírem a ozdobíme. Do krabičky vložíme malé korálky nebo kamínky. Velmi oblíbený byl i bubínek. Indiáni ho potahovali bizoní kůží, ale tu my samozřejmě nemáme. Na výrobu bubínku proto použijeme kulatou papírovou krabičku od sýra. Tu polepíme papírem, ozdobíme a naplníme korálky.

4.2.9 KVĚTEN – MĚSÍC SAZENIC

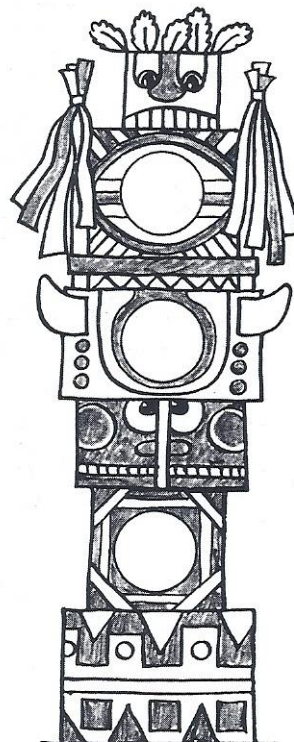
Posezení v kruhu

- ✚ Povídáme si o přírodě, důležité součásti našich životů. Když o ni budeme pečovat, odmění se nám – čím (barevné květy, ovoce, zelenina, stromy-kyslík....). Když jí budeme ubližovat, ona ublíží nám – ozónová díra, skládky nebezpečných látek – znečištěné řeky, potoky – úhyn ryb...)
- ✚ Jak se liší naše příroda od amerických savan, kde žili (žijí) Indiáni
- ✚ Ti, co byli někde v zahraničí nám popíší krajinu, kde byli, porovnáváme, čím se liší
- ✚ Proč je důležitá ochrana přírody, všech živých i neživých součástí přírody

Totemy

Jsou to tři až dvaceti metrové dřevěné kůly a představují vše, co je pro Indiány posvátné. A protože všechna zvířata jsou posvátná, mají totemy podobu různých bájných zvířat. Totemy ochraňují kmen před zlými duchy. Rodinné a osobní totemy zdobí obydlí Indiánů.

My si vyrobíme totemy z krabiček různých velikostí, které na sebe sestavíme, polepíme, vymalujeme a vyzdobíme.

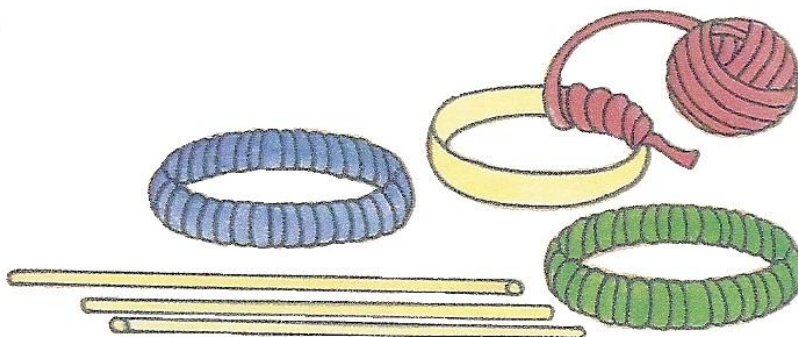

4.2.10 ČERVEN – MĚSÍC RŮŽÍ

Posezení v kruhu

- ✚ Brzy pojedeme na školu v přírodě, kde si vyzkoušíme, co jsme se za rok naučili. Budeme v přírodě, budeme si hrát, budeme soutěžit, vyzkoušíme naši odvahu na stezce odvahy, naše znalosti tajného i obrázkového písma nám pomůžou najít bájný poklad Inků. Vytvoříme si lesní tašku, lapač snů, slavnostní náhrdelník se zuby divé zvěře, namalujeme si kamínky, naučíme se odlévat stopy a ještě mnoho a mnoho dalších potřebných věcí pro malého Indiána.
- ✚ Připravíme si pomůcky ke hraní indiánských her (např. hra Čtveráci, Brouci, Žabky)

- ✚ Na školu v přírodě budeme věci balit společně s maminkou, podepíšeme je fixem na textil a uložíme do kufru společně se seznamem.

5 ŠKOLA V PŘÍRODĚ

Téma:

„O sedm orlích per a poklad Apačů“

Motto:

**„UČ SE OVLÁDAT SVÁ SLOVA A CHOVÁNÍ, ABY NIKOHO NEZRANILY
VYŘČENÉ SLOVO A VYSTŘELENÝ ŠÍP NELZE VRÁTIT“. Omahové**

PLÁN PRÁCE

Školní družina při ZŠ Hudcova 35, Brno

V. oddělení, třída 2. B

Vypracovala Věra Bláhová

5.1 Manuál

Tematický celek

Život Indiánů

Téma

„O sedm orlích per a poklad Apačů“

Cílová skupina

Školní družina žáků 2. třídy ZŠ

Počet dětí

25

Organizace

Navážeme na celoroční hru „Na indiánské stezce“, zaměříme se na praktické znalosti, tvořivost, samostatnost

Děti si během 5 dnů, po které škola v přírodě trvá, prakticky ověřují své teoretické znalosti, které načerpaly během celého školního roku. Formou soutěží, her a vlastního tvoření si upevňují své návyky i morální postoje

Cíl

Děti vnímají rozdílný život jiných kultur, jsou schopné poznat, z které části světa pocházejí. Rozšíří si své znalosti a dovednosti, rozvíjí svoji tvořivost a představivost. Vytvářejí si správné postoje ke všem živým tvorům a přírodě, umí si vážit života, cítí úctu ke všem lidem, bez ohledu na jejich etnikum. Umí spolupracovat. V kolektivu jsou schopné poskytnout si vzájemnou pomoc, cítí zodpovědnost za chování ostatních dětí v družině, jsou schopné definovat, co jsou to morální hodnoty

Klíčové kompetence

- 1) K učení – informace, získané během roku (z různých zdrojů – časopisy, knihy, vlastní aktivita, atd.) děti využijí při praktických činnostech (výroba čelenky, haleny, kódované zprávy, luštění obrázkového písma, postavení táboráku, atd.)
- 2) Komunikativní – děti jsou schopny domluvit se se svými kamarády, vymyslet společný úkol, umí naslouchat ostatním a zároveň prosadit svůj názor

- 3) Pracovní – děti si rozvíjí své manuální schopnosti, jemnou i hrubou mechaniku, umí nové postupy práce
- 4) Sociální a personální – děti si váží všech lidí bez ohledu na rasu, barvu pleti, sociální postavení, chrání slabší, jsou ochotné pomoci
- 5) K řešení problémů – děti jsou schopné rozeznat problémy kolem sebe, zaujmou k nim postoj a jsou schopny problém vyřešit nebo požádat o pomoc

Soutěže

Lov bizonů

Hledání vody

Indiánské míry

Hlídač snů

O nejkrásnější Indiánku a nejstatečnějšího Indiána

Slavnostní čelenka s péry

Náhrdelník se zuby dravců

Výzdoba indiánského trička

Lesní taška

O sedm orlích per a poklad Apačů

O nejkrásnější indiánský památníček

O nejuklizenější týpí

Pomůcky

Podrobněji popsáno u jednotlivých soutěží

Hodnocení

Jednotlivé soutěže budou vyhodnoceny ihned odměnou a body za ně budou započítány do celkového bodování (chování, úklid v týpí, památník) a zhodnoceny v poslední den celkovým zhodnocením indiánů a indiánek

Evaluaace

Děti hodnotí vzájemně svoji práci, učí se mít radost z vlastní práce i z úspěchů svých kamarádů, dovedou být kritické k nedostatkům a neúspěchům

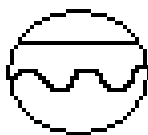
Celkové zhodnocení

V měsíci červnu bude celoroční hra i škola v přírodě zhodnocena. Zaměříme se na celkovou úspěšnost hry a programu školy v přírodě, zejména z pohledu multikulturního, jak se změnil pohled dětí na okolní svět. Posoudíme, čeho se podařilo dosáhnout, co se nepodařilo splnit, které soutěže byly oblíbené, které byly nad možnosti dětí, které nové bychom mohli zařadit. Vystavíme fotografie, nejhezčí výrobky a obrázky malované dětmi s tématem hry, na chodbě školy.

INDIÁNSKÉ SEDMERO

1. Nelži!
2. Pomáhej ostatním!
3. Chraň přírodu (živou i neživou)!
4. Bud' slušný!
5. Poslouchej dobré rady starších!
6. Bud' kamarád!
7. Každý den udělej něco dobrého!

5.2 Pondělí – Den práce

☘ Oběd, ubytování, polední klid (nakoupení pohledů)

☘ **V POLEDNÍM KLIDU** vyvěsit

- ✓ sedmero zásad
- ✓ celkovou bodovací tabulku
- ✓ jednotlivé tabulky bodování úklidu týpí
- ✓ Údolí stínů
- ✓ nachystat na odpoledne věci na 1. sezení v kruhu

V tomto týpí přebývá

	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Výsledek
						

Tabulka bodování úklidu

- ✿ Po poledním klidu poznávací procházka po okolí, cestou nasbíráme listy, které použijeme na malování lesní tašky

✿ **PO SVAČINĚ – 1. SEZENÍ V KRUHU**

- Zahájíme společnou kmenovou písni
- Seznámíme se s programem a systémem bodování
- Nové volby (pokud jsou dětmi vyžádány)
 - zvolení náčelníků družin (důležitá funkce - budou zajišťovat spojení mezi šamanem a kmeny, zodpovídají za splnění úkolů...)
 - náčelník kmene (učitel) a šaman (vychovatelka) zůstávají
- zvolíme si místo pro „Údolí stínů“ a vysvětlíme si, o co jde
- ✓ ÚKOL pro náčelníky družin – vymyslet případně nové názvy kmenů, vítězný pokřik a slavnostní tanec (čas do večera)
- ✓ ÚKOL pro jednotlivce – výroba památníčku + namalovat titulní stránku
- ✓ ROZDAT – Průkazky indiána (NEZTRATIT!), indiánský slovníček, posunková řeč

- ✿ Míčové hry, skákací guma, švihadla, badminton, hry Čtveráci, Brouci, Žabky

✿ **PO VEČEŘI** Seznámení kmenů s názvy, pokřiky a tanci jednotlivých družin

- Vyrábíme pracovní a slavnostní čelenku
- Vyrábíme náhrdelník se zuby dravců
- Na večerní sezení v kruhu si vezmeme kouzelné vonné váčky

✿ **VEČERNÍ SEZENÍ V KRUHU**

- Vyhodnocení družin – názvy a pokřiky, úklid týpí, chování v jídelně
- Vyhodnocení jednotlivců – pracovní a slavnostní čelenka, náhrdelník
- Zaklínání kouzelného koření.

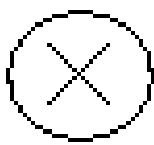
Malý Vinnetou povídá:

„Všechny Indiány ochraňuje velký Mannitou. Povídá se, že existuje Bizoní hora a ten, kdo na jejím vrcholu stráví noc a prožije sen, získá pro svůj talisman kouzelnou sílu. I já jsem šel na Bizoní horu. Cesta na vrchol mě unavila. Také žhavé paprsky slunce vykonaly své. A tak mě krátce po setmění přemohl spánek. Dostavil se sen. Najednou jsem měl pocit, že letím jako pták. Ocítl jsem se před vchodem do nějaké jeskyně. Kolem ohně uvnitř sedly podivné bytosti. Poznal jsem, že jsou to vládcové nebes – Větr, Blesk a Hrom. Všichni mnohem silnější než člověk. Blesk se otočil ke mně a pokynul rukou, z níž sršely jiskry, k prázdnému kameni poblíž ohně. Usedl jsem na něj. U kamene na zemi ležel kožený váček. Je tvůj, vezmi si jej, opatruj ho jako oko v hlavě a budeš silný jako já. Jednou se určitě staneš náčelníkem svého kmene. Zavěsil jsem si talisman kolem krku a ...A náhle jsem se probudil. Bylo už nad ránem, ale nad hlavou mi visela černá mračna, nebe křížovaly blesky a někde v dáli duněl hrom. Vedle mne na zemi ležel kožený váček. Neotevřel jsem ho. Pronikavě voněl vůní podobnou té, kterou cítíš ve vzduchu po proběhlé bouři.“

Zaklínadlo

Čáry máry, bílý den,
Ať je to ten nebo ten,
Čáry máry, černá noc,
Ať koření má kouzelnou moc.
Ať nás chrání ve dne, v noci,
Od neštěstí, od nemoci.
Čáry máry nastokrát,
Ať je to tak napořád

5.3 Úterý – Den hádek

DOPOLEDNE NACHYSTAT

- Vypsát diplomy, připravit odměny
- Připravit pomůcky na odpolední soutěže (tabulky, luk, šípy, terč, šifrované zprávy a křížovky, kamínky, „rybářské pruty a rybičky“, lahve, misky, lžičky, tužky)
- Připravit pomůcky na malování trička a tašky (bavlněné tašky a trička, barvy na textil, štětce, tiskátka, listy, houbičky, tvrdé papíry, igelity)

PO POLEDNÍM KLIDU - SEZENÍ V KRUHU

- Vyhodnocení, předání diplomů a cen za nejhezčí členku

- Příprava na soutěž „O poklad Apačů“, z jakých disciplín se bude (možná) skládat
 - 1) **Obrázkové písmo** – vyluštíme zprávu, zapsanou obrázkovým písmem a splníme úkol, o kterém se ve zprávě píše
 - 2) **Hra žabky** - nácvik 5 hodů do důlku kamínky (v soutěži pouze 3 hody)
 - 3) **Indiánské míry** – změříme vzdálenost 2 stromů od sebe, šíšky a obvod stromu
 - 4) **Lov bizonů** - střílíme z luku na terč, 3 pokusy (v soutěži jen 2)
 - 5) **Tajné písmo** - zapsat jednoduchá slova pomocí tajného písma
 - 6) **Chytrá hlavička** – zkus vyluštit jednoduchou křížovku
 - 7) **Hledání vody** – ve vymezeném prostoru „najít pramen vody“ (ukryté misky s vodou), po lžičkách ji přenést ke k družstvu a nalít do lahve. Čas vymezíme podle počtu členů družiny, změříme výšku hladiny v lahvi
 - 8) **Chytání rybek** – v „rybníčku“ nachytat za vymezený čas co nejvíce rybek
 - 9) **Hop na strom** – honí nás divá zvěř, musíme se zachránit skokem na kmen stromu a tam vydržet co nejdéle – měříme čas. POZOR – nutné dlouhé rukávy a kalhoty
 - 10) **Hledání pokladu** – vysvětlení, jak ho budeme moci najít

PO VEČEŘI

- **Výroba indiánského trička**, malujeme podle předlohy, kterou jsme si namalovali už dříve, barvami na textil, používáme tiskátka, obtiskujeme listy, přírodniny, komu zbývá čas, může si vyrobit ještě lesní tašku
- Vyhodnocení

VEČERNÍ SEZENÍ V KRUHU

- Zhodnocení, jak nám šlo závodění, co ještě bude potřeba trénovat, abychom byli nachystání na čtvrtetní „hledání pokladu“. Z disciplín budou jen některé, ale může tam být i něco z toho, co se ještě dozvíme
- Vyhlášení soutěže „O nejkrásnější Indiánku a nejšikovnějšího Indiána“
- Naučíme se indiánskou ukolébavku a zazpíváme si ji

Ho ho watanay

1. *Spinkej můj maličký,
máš v očích hvězdičky,
dám ti je do vlasů, tak usínej, tak
usínej.*

*Refrén: Ho ho Watanay, ho ho
Watanay,
ho ho Watanay, Kiokena, Kiokena.*

2. *Sladkou vůni nese ti, noční motýl
z paseky,
vánek ho kolíbá, už usíná, už usíná.*

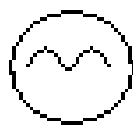
*Refrén: Ho ho Watanay, ho ho
Watanay,
ho ho Watanay, Kiokena, Kiokena.*

3. *V lukách to zavoní, rád jezdíš na koni,
má barvu havraní, jak uhání, jak
uhání.*

*Refrén: Ho ho Watanay, ho ho
Watanay,
ho ho Watanay, Kiokena, Kiokena.*

4. *V dlaních motýl usíná, hvězdička už
zhasíná,
vánek, co ji k tobě nes, až do léta ti
odlétá*

*Refrén: Ho ho Watanay, ho ho
Watanay,
ho ho Watanay, Kiokena, Kiokena.*

5.4 Středa – Den volnosti

🌿 DOPOLEDNE NACHYSTAT

- Vypsát diplomy, připravit odměny za úterní soutěže
- Připravit pomůcky na odpolední soutěže (tabulky, barvy na obličej,
- Připravit občerstvení na velkou večerní indiánskou slavnost (pití, sladkosti, slané pečivo, ovoce, misky, skleničky, ubrousky, hudba)

🌿 PO POLEDNÍM KLIDU - SEZENÍ V KRUHU

- Vyhodnocení, předání diplomů a cen za nejhezčí indiánské tričko a lesní tašku
- Po svačině bude probíhat soutěž „O nejkrásnější Indiánku a nejšikovnějšího Indiána“ – povíme si o tom, jak se vyzdobit, namalovat, obléct
- Vyhlášení „Velké indiánské slavnosti“

🌿 DO SVAČINY budeme čas trávit v lese, kde postavíme týpí lesním skřítkům.

Jak už víme, Indiáni nebydleli v domech, ale ve velkých kuželových stanech, které byly původně vyráběny z bizoní kůže. Milióny bizonů žijící na Velkých pláních poskytovaly zdejším indiánům dostatek materiálu na tato obydlí. Od běžných stanů se týpí liší také tím, že uprostřed stanu je na zemi vybudováno ohniště, kde může hořet otevřený oheň. My samozřejmě bizoní kůže nemáme, postavíme proto domeček ze dřívěk a šáší

🌿 PO SVAČINĚ se začneme chystat na soutěž „O nejkrásnější Indiánku a nejšikovnějšího Indiána“.

🌿 INDIÁNSKÉ MALOVÁNÍ

Nenamalovaný Indián si připadal bledý a slabý. Malování Indiáni považovali za nutné odlišení se od zvířat. Muži se zdobili a malovali více než ženy. Bez malování se neobešel žádný tanečník ani bojovník.

I my se pomalujeme speciálními barvami na obličej.

🍁 Soutěž „O NEJKRÁSNĚJŠÍ INDIÁNKU“

Soutěžní disciplíny:

- ✓ Každá indiánka se představí
- ✓ Přejde přes lávku s knihou na hlavě
- ✓ Umí oškrábat bramboru
- ✓ Hodnocení celkového dojmu – kvalita obličejového malování, indiánského oblečení, celkové vystupování

🍁 Soutěž „O NEJŠIKOVNĚJŠÍHO INDIÁNA“

Soutěžní disciplíny:

- ✓ Každý indián se představí
- ✓ Předvede bojový tanec a pokřik, doprovodí se na válečný bubínek
- ✓ Skok na strom
- ✓ Hodnocení celkového dojmu – kvalita válečného maskování, indiánského oblečení, celkové vystupování

Soutěže se zúčastní dobrovolníci, ostatní dostanou lístečky a budou je hodnotit. Pokud se zúčastní všichni, hodnotí dívky chlapce a chlapci děvčata.

Děti zůstanou v indiánských oděvech i na večeři!

 Po večeri **VEČERNÍ SEZENÍ V KRUHU**

- Vyhodnocení soutěží „O nejkrásnější Indiánku a nejšikovnějšího Indiána“
- Vyhlášení soutěže „O nejlepšího tanečníka“
- Příprava velké indiánské slavnosti

 VELKÁ INDIÁNSKÁ SLAVNOST

5.5 Čtvrtek – **Den hromů**

 DOPOLEDNE NACHYSTAT

- Vypsát diplomy, připravit odměny za středeční soutěže
- Připravit pomůcky na odpolední soutěž „O sedm orlích per a poklad Apačů“

 PŘIPRAVIT STANOVIŠTĚ

- fáborky, obálky s pokyny, křížovky, luk se šípy a terč s bizonem, kamínky
- dlouhou a krátkou hůlku

PO POLEDNÍM KLIDU - SEZENÍ V KRUHU

→ Vyhodnocení, předání diplomů soutěží „O nejkrásnější Indiánku a nejšikovnějšího Indiána“ a „O nejlepšího tanečníka“

Soutěž „O SEDM ORLÍCH PER A POKLAD APAČŮ“

Malý Vinnetou povídá

„O Bizoní hoře, která dává indiánským talismanům sílu, jsme si už povídali. Pro Apače má magický význam ještě jedna hora. Daleko na západě, kam chodí Slunce spát, tyčí se hora hor – tak vysoká, že se dotýká mraků. Říká se jí Měsíční hora. Na jejím vrcholu leží věčný sníh, stejně stříbrný jako je Měsíc. Jednoho dne, když malí Apačové dorostou, nastává „Zkouška sedmi orlích per“. Před ní se musejí vypravit k Měsíční hoře a přinést z jejího vrcholu třísku z posvátného totemu Apačů. Já se také k Měsíční hoře brzy vypravím a chci v této zkoušce uspět. Chci, abych byl dobrým lovcem, silným, odvážným a statečným Apačem. Moc bych si přál, aby si mne můj kmen jednou zvolil svým náčelníkem.“

Seznámíme se s plánem cesty za pokladem

→ Náčelníci obdrží:

- soutěžní lístek
- tabulku s obrázkovým písmem
- tabulka s tajným písmem

→ Družiny obdrží

- různé barvy a podle takto barevných fáborků se vydají na cestu

O sedm orlích per a poklad Apačů

Kmen:

Náčelník:

1.	Obrázkové písmo	
2	Žabky	Počet zásahů
3	Indiánské míry	Strom-strom (krokování)
		Velká hůl (velká píď)
		Malá hůl (malá píď)
4	Lov bizonů	Počet zásahů
5	Tajné písmo	
6	Chytrá hlavička	
7	Hledání pokladu	

Soutěžní tabulka kmenů

- Na stromě bude viset symbol zprávy - děti budou hledat v okolí, až naleznou stejně barevnou obálku se šifrovanou zprávou v **OBRÁZKOVÉM PÍSMU**, tu vyluští pomocí tabulky a zapíše do soutěžního lístku

DÍTĚ BĚŽÍ SMĚREM K LESU 5. STROM ZPRÁVA

Podle fáborků jdou dále, až zase uvidí symbol ☒

- 2) **HRA ŽABKY**, každý Indián hodí 3x do důlku z vyznačeného místa (asi 10 m) 3 kamínky. Náčelník počítá jen kamínky v důlku a zapíše společný výsledek do lístku

Podle fáborků jdou dále, až zase narazí na ☒ - najdou ji a splní zadání

3) **INDIÁNSKÉ MÍRY**

- Krokováním dítě změří vzdálenost od jednoho stromu k druhému
- Pomocí velké pídě změří delší hůl
- Pomocí malé pídě menší hůl
- Náčelník zapíše míry do lístku

Podle fáborků jdou dále až, zase narazí na ☒ - najdou ji a splní zadání

4) **LOV BIZONŮ**

- každý indián má 3 pokusy trefit se do bizona, náčelník spočítá úspěšné pokusy a zapíše do tabulky

Podle fáborků jdou dále až, zase narazí na ☒

- 5) ☒ - je čas na svačinku! Snězte si svačinku, pěkně si po sobě uklid'te (náčelník zodpovídá!).

TAJNÉ PÍSMO - Až dojdete – zapíše pomocí tajného písma svá jména – NE příjmení

Podle fáborků jdou dále až, zase narazí na ☒

6) **CHYTRÁ HLAVIČKA**

Indiáni, vyluštěte křížovku. Náčelník zapíše tajenku do tabulky

Podle fáborků jdou dále až, zase narazí na ☒

7) HLEDÁNÍ POKLADU

Milý Indiáni, blížíte se ke konci své cesty, splnili jste všechny úkoly a už jen zbývá najít vytoužený poklad. Hledejte v okruhu 20 m, až jej najdete, odnese ho do tábora, kde si jej spravedlivě rozdělíte

PO NÁVRATU **KRÁTKÉ SEZENÍ V KRUHU**

- Zpětná vazba – povídáme si o tom, jak se nám hra líbila, co se nám povedlo a co ne, co se nám zdálo těžké, jak jsme si rozdělili poklad
- Za každý splněný úkol dostane družina 1 pero do družinové slavnostní členky
- Zápis bodů do celkové tabulky i tabulky družin

PO VEČEŘI

- Příprava dřeva na slavnostní oheň
- Stavba 1 hlavní a 4 menších pagod (hranic)
- Náčelník vyvolí 4 Indiány – ohniváky (budou pomáhat při zapálení a udržování ohně)

SLAVNOSTNÍ OHEŇ

Slavnostnímu ohni náleží patřičná vážnost a úcta. Na tomto ohni se neopéká a nevhazují se do něj zbytky ani papíry. O jeho udržování se starají určené „ohniváci“ (určí se dvě děti), kteří jediní smějí bez vyzvání přikládat.

Připraví se táborový kruh a slavnostní oheň (pagoda nebo hranice). Je zapotřebí přichystat dostatečnou zásobu dřeva pro stavbu hranice a na přikládání, roští do vnitřního prostoru hranice, dále se připraví 4 malé hranice kousek od velké do tvaru čtverce.

Tyto ohníčky zapalují vybrané děti a přednesou při tom tuto moudrost:

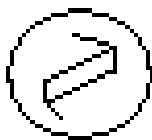
- 🔥 „ZAPALUJI OHEŇ SÍLY, JEHOŽ ZÁKONY JSOU: BUĎ ODVÁŽNÝ, MLČENLIVÝ A POSLOUCHEJ“
- 🔥 „ZAPALUJI OHEŇ KRÁSY, JEHOŽ ZÁKONY JSOU: BUĎ ČISTÝ, SILNÝ A VŽDY OCHRAŇUJ PŘÍRODU“
- 🔥 „ZAPALUJI OHEŇ PRAVDY, JEHOŽ ZÁKONY JSOU: MLUV PRAVDU, BUĎ POKORNÝ, HRAJ ČISTĚ A PODLE PRAVIDEL“
- 🔥 „ZAPALUJI OHEŇ LÁSKY, JEHOŽ ZÁKONY JSOU: BUĎ LASKAVÝ, OCHOTNĚ POMÁHEJ, ŽIJ RADOSTNĚ“

Po přednesení moudrostí zapaluje velkou hranici náčelník nebo šaman.

🔥 SEZENÍ V KRUHU U SLAVNOSTNÍHO OHNĚ

- Naše velká indiánská výprava pomalu končí. Už jenom zítra provedeme konečné vyhlášení výsledků, sbalíme se a pojedeme domů za maminkami
- Povídáme si a zhodnotíme, co se nám líbilo, co nového jsme se naučili, co se nám podařilo nejen na škole v přírodě, ale celý školní rok při indiánském soutěžení i při běžné činnosti ve škole a doma
- Povídáme si také o tom, jestli nám povídání o jiných kulturách pomohlo pochopit jejich různé zvyky a tradice, někdy tolik odlišné od tradic našich
- Povídáme si také o tom, co se nám nepodařilo, co nás trápí, co bychom chtěli zlepšit
- Přemýšlíme o programu na příští školní rok, navrhujeme témata
- Naposledy si zazpíváme indiánskou ukolébavku

5.6 Pátek – Den slavnostní

🌿 RÁNO NACHYSTAT

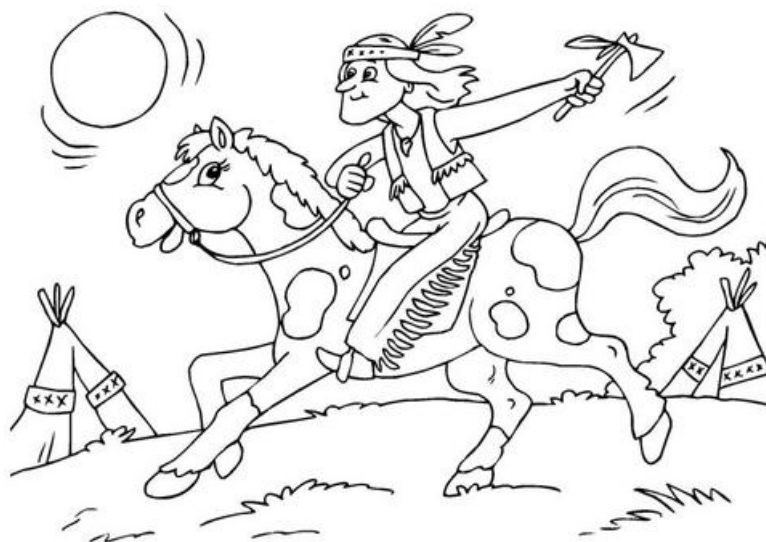
- Diplomy a odměny za všechny zbývající soutěže
- „Osvědčení Rady starších o splnění všech úkolů „ pro všechny malé Indiány
- Sbalit všechny věci včetně nástěnek a tabulek

POSLEDNÍ SEZENÍ V KRUHU

- 🌿 Vyhodnocení soutěže „O sedm orlích per a poklad Apačů“
- 🌿 Celkové zhodnocení družin, předání diplomů a odměn
- 🌿 Celkové zhodnocení jednotlivců, předání diplomů a odměn
- 🌿 Hodnocení indiánských památníků

Balení

Odjezd domů

6. ZHODNOCENÍ celoroční hry „Na indiánské stezce“ a programu školy v přírodě „O sedm orlích per a poklad Apačů“

Celoroční hru „Na indiánské stezce“ a na ni navazující program školy v přírodě „O sedm orlích per a poklad Apačů“ jsme hráli s dětmi po celý školní rok od září po červen. Celoroční hry i školy v přírodě se zúčastnilo všech 25 žáků 2. B.

Během celého roku jsme plnili nejrůznější úkoly, dozvěděli jsme se o přírodě jako součásti života lidí, naučili jsme se o přírodu pečovat a chránit ji, dozvěděli jsme se o indiánských rituálech, naučili se tajné písmo, obrázkové písmo, pár indiánských slůvek, vyrobili indiánské čelenky, haleny a mnoho a mnoho dalších zajímavých a podnětných aktivit. Tyto úkoly, hry a tvoření byly seskládány a přizpůsobeny věku, schopnostem, individualitě každého jedince, ročnímu období, prostředí, materiálním i ekonomickým možnostem.

Nenásilnou formou, pod rouškou poznávání života malého Apače Vinnetua, děti poznaly i lidi jiných kultur. Tento imaginární chlapec dětem každý měsíc přibližoval život svého kmene, současně se však seznamovali i s dalšími kulturami. Naši školu navštěvuje několik dětí jiných národností (Slováci, Ukrajinci, Vietnamec, Španěl, Rus) a také děti z SOS vesničky (převážně romské děti). Je proto velmi důležité, aby děti k sobě našly vzájemně cestu a naučily se nehodnotit druhého člověka podle barvy pleti. Je vidět jasný posun v myšlení dětí, v jejich toleranci a srdečnosti v chování právě k těmto svým spolužákům, kteří jsou rovnocennými členy kolektivu.

Ne všechny úkoly se nám podařilo splnit, ať už z důvodu nemocnosti (chřipková epidemie) nebo nedostatku času. Mimo plán jsme poznali brazilské studenty, kteří do naší školy zavítali v rámci projektu EDISON. Od studenta Lucase se děti dozvěděli mnoho zajímavého o životě v Brazílii, Rio de Janeiru i o jeho pobytu v ČR.

Celoroční hra „Na indiánské stezce“ splnila všechny hlavní cíle, které si stanovila. Setkala se s velkým zájmem u dětí i rodičů, prohloubila vzájemné dobré vztahy jak v kolektivu dětí, tak ve vztahu rodičů a školy.

ZÁVĚR

Děti jsou naše naděje do budoucnosti. To, jaké budou, záleží na mnoha okolnostech. Na rodině, ve které vyrůstají, na škole, do které chodí, ovlivňuje je vrstevnická skupina, zájmy, média. A to v dobrém i špatném.

Pracuji již mnoho let jako vychovatelka ve školní družině. Mohu tak posoudit, jak se liší dnešní generace dětí od té předešlé. A mohu říct, že není ani lepší ani horší. Děti jsou takové, jako je doba, ve které vyrůstají. Dnešní děti jsou sebevědomější, náročnější a na první pohled „tvrdší“. Když je však poznáme blíže, poznáme, že jsou to citliví tvorečkové, hledající lásku, pochopení, kteří zoufale moc chtějí, aby si s nimi někdo povídal, poslouchal je a hrál si s nimi.

Ve své práci jsem už zodpověděla otázky „CO je to hra? KDE bude hra probíhat? KDO si bude hrát?“. Nyní už zbývá otázka poslední: „PROČ si chceme hrát?“.

Myslím, že každý, kdo si mou práci přečte, může si na tuto otázku odpovědět sám. Pomocí her a smysluplně využitého volného času z dítěte vyroste člověk, který se umí orientovat v okolním světě, umí naslouchat druhým, chápat je a pomoci, když je třeba. Nerozlišuje mezi majoritní a minoritními skupinami. Chápe rozdíly v kultuře různých etnik. Váží si a ctí člověka i přírodu. Má utvořeny pevné morální i sociální vzorce chování, které v budoucnu předá následující generaci. A to by přece mělo být cílem práce každého pedagoga.

POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY

BALKOVÁ, K. *Náměty pro školní družinu*. Praha: Portál, 2006. IBSN 80-7367-064-X.

BEDNÁŘ, O. *Indiánské pohádky a mýty*. Praha: V letu, 2013. IBSN 978-80-87791-09-7.

BLÁHA, V. *Metodické stati k výchovně vzdělávací práci ve školní družině II. Zájmové činnosti*. Praha: SPN, 1998.

ELKONIN, D.B. *Psychológia hry*. Bratislava: 1983.

HOLEYŠOVSKÁ, A. *Rok ve školní družině*. Praha: Portál, 2003. IBSN 80-7178-7523-3.

Hra a její význam pro vaše dítě. [online]. In *Mimiklub*. [cit. 2009-12-01]. Dostupné z: <http://www.mimi-klub.cz/radce-mimiklubu/nezarazene/hra-a-jeji-vyznam-pro-vase-dite/>

Život u Indiánů. [online]. In Oddíl Milka 78. [cit. 2014-4-15]. Dostupné z: <http://www.skalka.cz/milka/Cleneni/Tabory/2004/Indiani.htm>

HRKAL, J., HANUŠ, P. *Zlatý fond her*. Praha: Portál, 2000. IBSN 80-7178-207-6.

HUIZINGA, J. *Homo luden, O původu kultury ve hře*. Překlad Vácha. Dauphin, 2000. IBSN 80-727-202-1.

HULPACH, V. *Indiánské příběhy*. Praha: Knižní klub, 2004. IBSN 80-242-1119-X.

JALOVECKÝ, M. *Časopis Pastelka, indiánský rok*. 2002/2003.

KANTOROVÁ, J. A KOL. /HUIZINGA. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky II*. Olomouc: Hanex, 2010. IBSN 978-80-7409-030-1.

KANTOROVÁ, J. A KOL. /NĚMEC. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky II*. Olomouc: Hanex, 2010. IBSN 978-80-7409-030-1.

KASÍKOVÁ, H. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha: Portál, 2000. IBSN 80-246-0192-3.

KITTLER, J. *Úvod do teorie a praxe výchovy ve školních výchovných zařízeních*. Pardubice: PI, 1962.

LA RUE - GUINNIP, M. *Malí Indiáni, Škola v lese a ve wigwamu*. Praha: Toužimský a Moravec, 1993. ISBN 80-85773-05-8.

MARC, P. *Kolumbus objevuje Ameriku*. Praha: Arcadia, 1993. ISBN 80-901423-2-X.

NEUMANN, J. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. Praha: Portál, 2009. IBSN 978-80-7367-572-1.

PÁVEK, A KOL. *Encyklopedie tělesné kultury*. STN, 1964.

PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2006. IBSN 978-80-7367-427-4.

PRŮCHA, J.A KOL. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. IBSN 80-7178-772-8.

SMITH, Ch. *Třída plná pohody*. Praha: Portál, 1994. IBSN 80-7178-097-9.

SVOJTKA&CO. *Dětské hry z celého světa*. Praha: 2001. ISBN 80-7237-270-X.

ŠMIKMÁTOROVÁ, M. *Indiáni: tvořivé nápady*. Brno: Polygra, 2005. ISBN 80-903602-0-3.

TERZIANOVÁ, A. *Výtvarné náměty z Asie, Afriky a Ameriky*. Praha: Portál, 1997. IBSN 80-7178-188-6.

VALENTA, J. *Projektová metoda ve škole i za školou*. Praha: IPOS ARTAMA Pohledy, 1993. IBSN 80-076-066-0.

Vtipné dětské kvízy: zábava i poučení. Ostrava: Librex, 1999. ISBN 80-7228-095-3.

ZAPLETAL, M.A KOL. *Velká encyklopedie her I/Hry v přírodě*. Praha: MF, 1990. IBSN 80-204-0120-2.

ZELENÝ, M. *Indiánská encyklopedie, Indiáni tří Amerik*. Praha: Albatros, 1994. ISBN 80-00-00415-1.

ZOUNKOVÁ, D. *Zlatý fond her III*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-198-3.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Bodovací tabulky

- Obr. 1 - Bodovací tabulka kmenů
- Obr. 2 - Bodovací tabulka malých Indiánů
- Obr. 3 - Bodovací tabulky soutěží
- Obr. 4 - Průkazka Indiána

Příloha č. 2: Diplomy

- Obr. 5 - Diplom pro nejšikovnějšího Indiána
- Obr. 6 - Diplom pro nejkrásnější Indiánku
- Obr. 7 - Diplom za nejkrásnější indiánskou halenu
- Obr. 8 - Diplom za nejkrásnější členku
- Obr. 9 - Diplom za nejkrásnější památníček
- Obr. 10 - Jmenování právoplatným členem
- Obr. 11 - Jmenování náčelníkem
- Obr. 12 - Pamětní list

Příloha č. 3: Jiné materiály

- Obr. 13 - Ukázky obrázkového písma
- Obr. 14 - Návod na sestavení stojánku na pastelky
- Obr. 15 - Údolí stínů

Přílohy č. 4: Fotografie

- Obr. 16 - Soutěž „Skok na strom“
- Obr. 17 - Indiánské malování
- Obr. 18 - Bodujeme nejkrásnější Indiánku
- Obr. 19 - Soutěž o nejkrásnější Indiánku
- Obr. 20 - Čekáme na výsledky
- Obr. 21 - Vítězné družstvo Polární záře

Příloha č. 1: Bodovací tabulky

[illegible]

Obr. 1 - Bodovací tabuľka kmenů

Bodovací tabulka malých Indiánů

	po	út	st	čt	pá	pam	týpí	výsledek
Ohnivý šíp								
Sluneční záře								
Rychlý šíp								
Měsíční záře								
Černý medvěd								
Malý bizon								
Velký bizon								
Měsíční kámen								
Rychlá antilopa								
Lehký vánek								
Nšo-či								
Ribana								
Myší ocásek								
Letící střela								
Zářivá hvězda								
Blankytná obloha								
Sluneční paprsek								
Bystřé oko								
Bouřlivá voda								
Veselá tvář								
Křivý nos								
Ranní píseň								
Rychlý leopard								
Bílý bizon								
Jarní vánek								

Obr. 2 - Bodovací tabulka malých Indiánů

[illegible][illegible]

NEJKRÁSNEJŠÍ INDIÁNKA

[illegible]

Obr. 3 - Bodovací tabulky soutěží

-

Kmen:

[illegible]

Obr. 4 - Průkazka Indiána

Obr. 5 - Diplom pro nejšikovnějšího Indiána

Rada starších
uděluje

Diplom

pro
nejkrásnější Indiánku

1. Místo

Obr. 6 - Diplom pro nejkrásnější Indiánku

Rada starších
uděluje

Diplom

za
nejkrásnější indiánskou halenu

1. místo

pro

Obr. 7 - Diplom za nejkrásnější indiánskou halenu

Rada starších
uděluje

Diplom

za
nejkrásnější členku

1. místo
pro

Obr. 8 - Diplom za nejkrásnější členku

Nejkrásnější
památníček

3. místo

Obr. 9 - Diplom za nejkrásnější památníček

20.den po úplňku Měsíce růží

RADA STARŠÍCH ROZHODLA

že

za odvahu, znalosti a čestné chování
při cestě za pokladem

se stává

Adam Holý

„Rychlý šíp“

PRÁVOPLATNÝM ČLENEM KMENE APAČŮ

20.den po úplňku Měsíce růží

RADA STARŠÍCH ROZHODLA

že

za nejlepší výsledky v bodování Indiánů,
statečnost, vědomosti a příkladné chování

v celoroční hře „Na indiánské stezce“

se stává

Tomáš Rychlý

„Bílý bizon“

NÁČELNÍKEM

KMENE APAČŮ

UZNÁNÍ rady starších

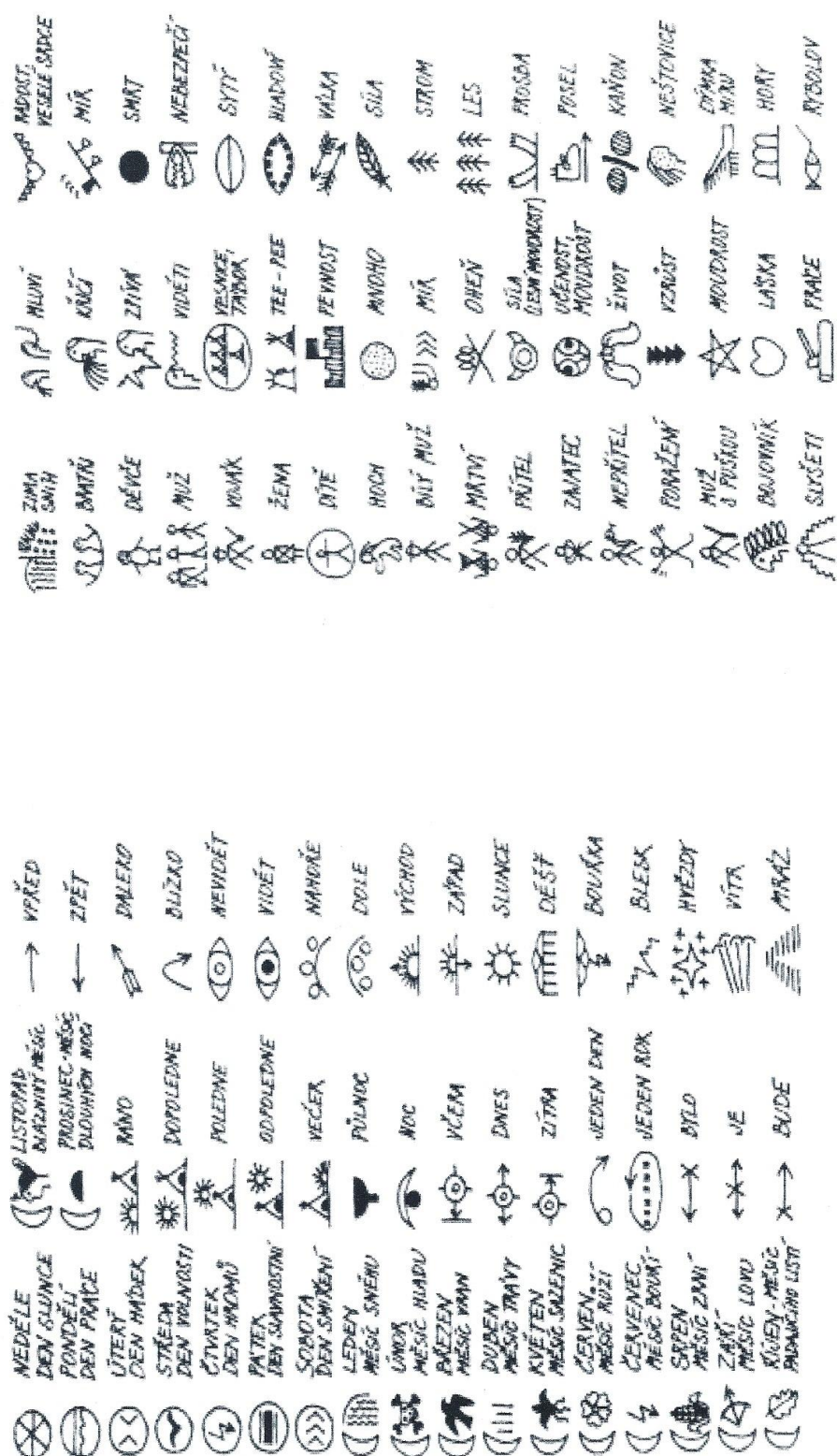
za pěkné, statečné a kamarádké chování
na
škole v přírodě

Janičce ADAMOVÉ

„Nšo-či“

Příloha č. 3: Jiné materiály

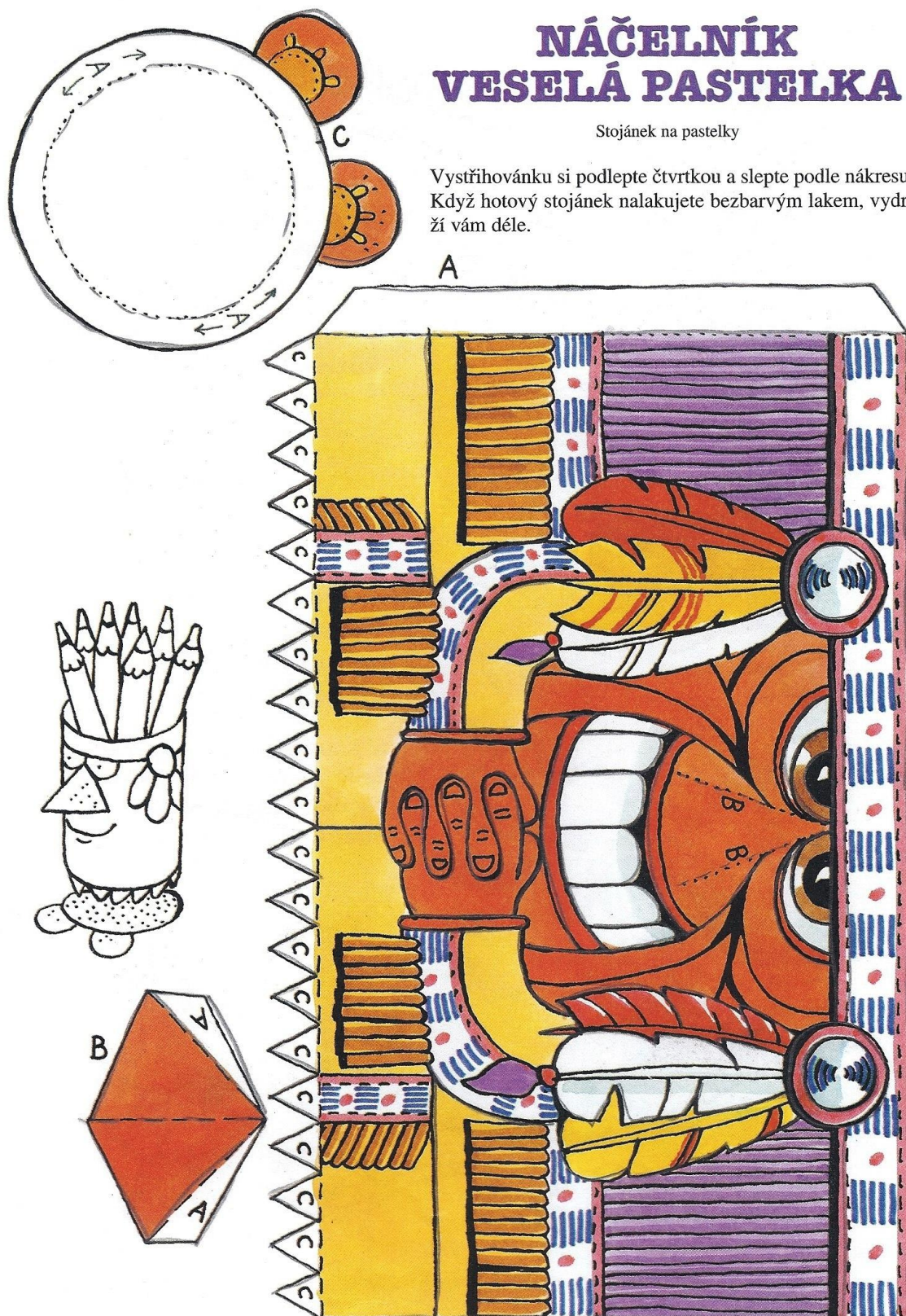

Obr. 13 - Ukázky obrázkového písma

NÁČELNÍK VESELÁ PASTELKA

Stojánek na pastelky

Vystřihovánku si podlepte čtvrtkou a slepte podle nákresu. Když hotový stojánek nalakujete bezbarvým lakem, vydrží vám déle.

Obr. 14 - Návod na sestavení stojáčku na pastelky

Údolí stínů

Smutek, žal a bol dlí v těchto místech ponurých.

Zde žádný smích neuslyšíš.

Žádný úsměv neuvidíš.

Proto zamysli se nad chováním svým nevhodným,

Ať zpátky k nám se navrátíš.

Přílohy č. 4: Fotografie

Obr. 16 - Soutěž „Skok na strom“

Obr. 17 - Indiánské malování

Obr. 18 - Bodujeme nejkrásnější Indiánku

Obr. 19 - Soutěž o nejkrásnější Indiánku

Obr. 20 - Čekáme na výsledky

Obr. 21 - Vítězné družstvo Polární záře

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Věra Bláhová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních věcí
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Celoroční hra „Na indiánské stezce“
Název v angličtině:	Year-round game "On the Indian trail"
Anotace práce:	Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na vypracování celoroční tematické hry „Na indiánské stezce“. Cílem této hry je vhodným způsobem přiblížit dětem mladšího školního věku multikulturní výchovu, úctu k lidem i k přírodě, vzájemné pomoci, toleranci a spolupráci. V první části se zabývám teoretickou rovinou problému, postupně se snažím zodpovědět na otázky co je to hra, kde si budeme hrát a s kým si budeme hrát. V části druhé se již zabývám vypracováním orientačního plánu práce celoroční hry po jednotlivých měsících. V části třetí se pak podrobněji zabývám programem na školu v přírodě „O sedm orlích per a poklad Apačů“, který plynule navazuje na celoroční hru a je jejím vyvrcholením. Předkládám zde podrobný plán práce, včetně rozepsaných úkolů pro děti i jejich vedoucí, tak, aby má práce mohla sloužit jako metodický materiál.
Klíčová slova:	Celoroční hra, děti mladšího školního věku, školní družina, volný čas dětí, zájmová činnost, škola v přírodě, Indiáni, soutěže
Anotace v angličtině:	In my bachelor work I focused on the elaboration of year-round the thematic games "on the Indian trail." The aim of this game is a suitable method to approach children of primary school age multicultural education, respect for people and to nature, mutual assistance, tolerance and cooperation. In the first part I deal with theoretical level of the problem, gradually trying to answer the questions What is the game, where we will also play and with whom we play. In second part I am already drafting guidance plan of work year round game for each months. The third part will deal with the program in more detail on school in nature " of the seven Eagle's feathers and treasure Apaches", which follows smoothly the year-long game and is its culmination. Here a detailed plan of work, including broken down tasks for children as well as their leaders, so that my work could serve as a methodological material.
Klíčová slova v angličtině:	Year-round game, younger pupilage children, school club, leisure time of children, hobbies, school in nature, Indians, competition
Přílohy vázané v práci:	Diplomy, bodovací tabulky, fotografie
Rozsah práce:	65 stran
Jazyk práce:	Český jazyk

